TÖB-DER

TÜRKİYELİ İŞÇİ ÇOCUKLARININ EĞİTİMİ ELE ALINACAK

GENEL BAŞKANIMIZ ALMANYA'YA GİTTİ

Genel Başkanımız Ali Bozkurt, Eğitim ve Bilim Sendikası (GEW) Berlin Şubesinin çağırısı üzerine, 27.2.1974 günü uçakla Almanya'ya gitti. Adı geçen sendika, 28 Şubat ve 1 Mart 1974 tarihlerinde iki gün sürecek bir seminer düzenlemiştir. Batı Berlin'de yapılacak olan seminerde «Yabancı Çocukların ve Gençlerin Durumu» ele alınacak ve ayrıca :

— Genel Kültür Veren Okullarda Derslerle İlgili Sorunlar,

— Mesleki Öğretim ve Meslek Okullarındaki Derslerle İlgili Sorunlar,

— Yabancı Öğretmenlerin Durumu,

— Okul Dışı Sorunlar,

Konusunda komisyon çalışmaları yapılacaktır.

Genel Başkanımız toplantıda bir konuşma yaparak Almanya'da çalışan Türkiyeli işçilerin çocuklarının eğitim sorunlarına ve Almanya'ya işçi olarak giden öğretmenlerin durumuna değinecektir. Genel Başkanımızın bu konuşmasını, toplantıyla ilgili haberleri, Milli Eğitim Bakanı Mustafa Üstündağ'ın Genel Başkanımızla Almanya'da çalışan Türkiyeli Öğretmenlere gönderdiği mesajı gelecek sayımızda yayınlıyacağız.

BOZKURT TÜRKİYE'DEN AYRILIRKEN

başyazı

Suçluyu Her Zaman Yasalar Belirlemiyor

Tarihsel sürecin bir geçiş döneminde bulunuyoruz. Bu sürecin hareket noktası 1923'lere uzanır. Kökeninde bir yağma ekonomisine giriş vardır. «12 Mart» hareketi ise bu dönemin bitimini işaretlemektedir, ki azgelişmiş bir ülkede kapitalist yolla kalkınma çabasının içine düştüğü ağır bunalımı damgalar.

Böylesine durumlarda, yani niteliği ne olursa olsun, kapitalizmin tehlikeye düştüğü her yerde «Demir Ökçe» ağırlığını koyar ilerici hareketin önüne. Bu anda kapitalizm bir nefes alma imkânına kavuşmuştur. Ne var ki, bu nefes alma imkânıyle birlikte kendisi-

(Devamı Sayfa 23'de)

genel merkezden şubelere

ŞUBELERE DUYURU

Türkiye Öğretmenler Sendikasının taşınır, taşınmaz mal, para ve alacaklarının personel sendikalarının hukuksal varlıklarına son veren anayasa değişikliğinden önce, bu sendikanın yetkili organları tarafından TÖB—DER'e bağış yoluyla devredildiği bilinmektedir. Bu devir kararından sonra sözügeçen mal ve alacakların **sahibinin derneğimiz olduğu** kuşkusuzdur.

Bazı il ve ilçelerde TÖS tarafından derneğimize devredilen bu mal ve alacaklar hakkında Sulh Hukuk Mahkemelerince kayyım tayin edildiği ve bu malların kayyıma teslim edildiği anlaşılmaktadır. Bu işlemlerin yapıldığı yerlerde kayyım tayinine ve malların teslimine dair olan Sulh Hukuk Mahkemesi kararlarına karşı Asliye Hukuk Mahkemeleri nezdinde ititaz edilmiş ve itiraz üzerine kayyım tayinine dair kararları bir üst mahkemece kaldırılmış ve malların derneğimize teslimine karar verilmiştir.

Uzunköprü şubemiz adına başkanı İbrahim Soy'an tarafından Uzunköprü Sulh Hukuk Mahkemesinde bu yolda açılan bir dava sonunda adıgeçen mahkeme 15.6.1973 gün ve 973/59.D.İş esas ve 973/32 sayılı kararıyle **görevsizlik kararı** vermiş ve bu karar Yargıtayın ilgili dairesince onanmıştır.

Bazı ilgililerce adı geçen mahkemenin verdiği bu karara dayanılarak ve bu karar örnek gösterilerek şubelerimiz tarafından yapılan bu tür başvurmaların yerinde olmadığı ileri sürülmekte ve bu konuda tereddütler doğmaktadır.

Yukarıda gün ve sayısı yazılı görevsizlik kararı olayımızda örnek olamaz. Şöyle ki :

1 — Dava Sulh Hukuk Mahkemesinde açılmıştır. Bu mahkemeler Hukuk Yaıgılama Usulü Yasasının 8. maddesine göre değeri 5.000 liraya kadaı olan davalara bakmaktadır. Bu miktarı geçen davalara bakma görevi Asliye Hukuk Mahkemelerine ait bulunmaktadır. Olayda dava edilen mal ve paraların değeri 5.000 liranın üstündedir. Bu nedenle mahkeme görevsizlik kararı vermiştir.

2 — Öte yandan bu mahkeme TÖS'ün münfesih hale düştüğünü kabul ederek olaya dernekler yasasının 46. maddesini uygulamış ve davayı **idarî nitelikte** görerek adliye mahkemelerinin davaya bakamayacağı sonucuna varmış ve görevsizlik kararı vermiştir. 46. madde, feshedilen derneklerin mallarının tasfiye şeklini düzenlemektedir.

Oysa olayın dernekler yasasıyla ve bu yasanın 46. maddesi ile ilgili bir yönü yoktur. Çünkü TÖS ne feshedilmiş ve ne de münfesih hale düşmüştür. Bu sendika kendini feshetmediği gibi herhangi bir mahkeme kararıyle de feshedilmemiştir. Anayasada yapılan bir değişiklik sonunda hukuksal varlığı ortadan kalkan bir sendikanın münfesih hale düştüğünü kabul etmek mümkün değildir. Kaldı ki anayasa değişikliğinden önce ve henüz TÖS hukuksal varlığını sürdürmekte iken devir işlemi yapılmıştır. Anayasada yapılan değişiklik, ancak bu değişikliğin yapılmasından sonraki olaylar hakkında geçerli olabilir. Anayasa değişikliğinden önce ve henüz TÖS hukuksal varlığını sürdürmekte iken devir işlemi yapılmıştır. Anayasada yapılan değişiklik, ancak bu değişikliğin yapılmasından sonraki olaylar hakkında geçerli olabilir. Anayasa değişikliğini geriye yürütmek ve bu değişiklikten önce yapılmış geçerli işlemleri geçersiz saymak hukuka aykırıdır.

Öte yandan bu konularda derneğimiz lehine verilen örnek birçok kararlar vardır.

Kaldıki idare makamlarının mahkemelere ve adliyeye şu ya da bu yolda talimat verme yetkileri de yoktur.

Bu nedenlerle Uzunköprü Sulh Mahkemesi tarafından verilen karar, açılacak davalarda aleyhe bir örnek olarak kabul edilemeyeceğinden, bu tür davalarda yukarıda yazılı düşünceler çerçevesinde savunma yapılması ve olumlu sonuç almaya çalışılması şubelerimizin bilgilerine sunulur.

ÖRGÜTE TEŞEKKÜR

Oğlum Vahdettin Gayret'in ve Gayret Ailesinin acılı günlerinin bitmesi için gösterdiğiniz ilgi ve yardımlarınız nedeni ile şükranlarımızı iletiriz.

Bizim durumumuzda olan tüm ailelerin sevinmesi dileğimizdir. Zor günlerimizde yanımızda olan TÖB—DER'e selam, saygı ve başarı dileklerimizi iletiriz.

Babası ve Anası
22.2.1974

Uğradığım saldırıdan dolayı bana gösterdiğiniz ilgiye çok teşekkür ederim.

Gerek Genel Merkezden ve gerekse Sungurlu Şubemden aldığım teller, benim yaşama gücümü artırdı. Ölüşle pençeleşirken verilen ilaçlardan daha çok etkili oldu telleriniz. 21.2.1974

Cengiz Öztürk
TÖB—DER Sungurlu Şubesi Üyesi

ŞUBELERİMİZDEN HABERLER

TÖB—DER ANKARA ŞUBEMİZİN KONGRESİ

TÖB—DER Ankara Şubemizin II. Olağanüstü Genel Kurul toplantısı, 24.2.1974 günü Ankara'da Mimarlar Odası Salonunda yapıldı. Saat 10.00 da Şube Başkanı Ali Aksungur tarafından açılan toplantıda, İstiklâl Marşı ve saygı duruşundan sonra, verilen bir önerge üzerine ilk söz TÖB—DER Genel Başkanı Ali Bozkurt'ca verildi. Bozkurt, yaptığı konuşmada özetle şunları söyledi : «Türkiye Öğretmenleri, geçtiğimiz «olağanüstü dönem»de tüm anti-demokratik uygulamalara, baskılara, kıyımlara, işkencelere, toplu halde gözaltına alınmalara, tutuklanmalara, ihbarlara ve ekonomik ve sosyal güçlüklere rağmen yiğitçe direndiler ve TÖB—DER'in çatısı altında birlik ve dayanışma içinde mücadelelerini sürdürdüler. TÖB—DER çatısı altında örgütlenen öğretmenler, bundan böyle de demokratik mücadelelerini sürdürecekler ve daha ileri ögütlenme biçimlerine ulaşmak için çaba harcıyacaklardır.»

Daha sonra şube başkanı Ali Aksungur açış konuşmasını yaptı. Aksungur, öğretmenlerin 12 Mart'tan sonra anayasal haklarından yoksun bırakılarak susturulmak istendiğini, bunun için anti-demokratik uygulamalara gidildiğini, kıyımın her türlüsünün denendiğini, buna rağmen öğretmenlerin yılmadan mücadelelerini sürdürdüklerini ve bugünlere ulaşılmada önemli görevler yaptıklarını anlattı. Aksungur, öğretmenlerin sorunlarının halkın sorunlarından ayrılamayacağını belirterek şunları söyledi :

«Halkın içinden geldik, halk gibi yaşıyoruz. Üretim araçlarına sahip değiliz, emekçiyiz. Sorunlarımız çalışan halk yığınlarının sorunlarından ayrılamaz. Onun için yerimiz halkın yanıdır.»

YOZGAT ŞUBEMİZDE SEMİNER

TÖB—DER Yozgat Şubemiz, 23.2.1974 günü saat 14.30 da Halk Eğitim Salonunda «Türk Eğitimi ve Öğretmen Sorunları» konusunda aşağıdaki gündemle bir seminer düzenledi. Semineri yüzlerce meslektaşımız ve öğrenciler, halk ilgi ile izledi.

Yozgat şubemizin seminer gündemi şöyleydi :

1. **Açış Konuşması** : TÖB—DER Yozgat Şube Başkanı Mahmut Özdemir

2. **Öğretmenin Eğitim ve Öğretim Sorunları :**

a) **Özlük Sorunları :** İlköğretim Müfettişi Niyazi Altunya

b) **Öğretmenin Toplumsal Sorunları** : Meslek Dersleri Öğretmeni Abdullah Çalışkan

c) **Öğretmenin Örgütsel Sorunları** : Beden Eğitimi Öğretmeni Yunus Yıldırım.

Ayrıca toplantıya Genel Merkezimizden Binali Seferoğlu da katılmıştır.

TÖB—DER BÖLGE TOPLANTILARI

Örgütümüzün daha da gelişip güçlenmesini sağlamak amacıyla yapılagelmekte olan bölge toplantıları, önümüzdeki günlerde de sürdürülecektir. Önümüzdeki iki ay içinde yirmidört yerde bölge toplantısı yapılacaktır. Aşağıda, bölge toplantılarının yapılacağı tarihler ve yerler gösterilmiştir. Genel merkez yöneticilerimizin, Danışma Kurulu üyelerimizin ve bölge temsilcilerimizin de katılacağı toplantılarda özellikle şu konular üzerinde durulacaktır :

— Öğretmenlerin mesleki, özlük ve örgüt sorunları

— Öğretmen halk, öğretmen öğrenci ilişkileri

— TÖB—DER'in amacı, eğitim görüşü, çalışma yöntemi

— Genel Merkez Şube İlişkileri.

Bölge toplantısı yapılacak yerlerdeki şubelerimize, toplantı konusunda ne gibi hazırlıklar yapacakları ayrıca bildirilecektir. Bölge toplantılarının yararlı ve etkili olabilmesi için bütün şubelerimiz ve özellikle toplantının yapılacağı yerdeki şubelerimiz, bir yandan toplantıların yapılabilmesi için mülki amirliklerine gereken başvurmaları yapacaklar, bir yandan da çevre şubelerimize, tüm üye ve meslektaşlarımıza geniş bir duyuru yaparak toplantıya katılmalarını sağlayacaklardır. Ayrıca yapılacak toplantılara öğrenci velileri ve halkımız da katılabilecektir.

TOPLANTININ TARİHİ :	YERİ :
1. 3 Mart 1974	İSKENDERUN
2. 10 Mart 1974	GAZİANTEP
3. 10 Mart 1974	KIRŞEHİR
4. 17 Mart 1974	KONYA
5. 17 Mart 1974	AYDIN
6. 17 Mart 1974	KÖYCEĞİZ
7. 24 Mart 1974	İZMİR
8. 31 Mart 1974	AMASYA
9. 31 Mart 1974	SİVAS
10. 7 Nisan 1974	BURSA
11. 7 Nisan 1974	SAMSUN
12. 7 Nisan 1974	BALIKESİR
13. 14 Nisan 1974	ADANA
14. 14 Nisan 1974	ESKİŞEHİR
15. 21 Nisan 1974	GİRESUN
16. 21 Nisan 1974	ERZURUM
17. 22 Nisan 1974	RİZE
18. 22 Nisan 1974	KARS
19. 23 Nisan 1974	ARTVİN
20. 24 Nisan 1974	NEVSEHİR
21. 1 Mayıs 1974	KASTAMONU
22. 1 Mayıs 1974	KÜTAHYA
23. 5 Mayıs 1974	MALATYA
24. 5 Mayıs 1974	DİNAR

TÖB—DER BANDIRMA ŞUBEMİZİN ÇAĞRISI

Sayın üye arkadaş,

Çok istememize karşın şimdiye değin sizlerle tam bir bildirişme ağı kuramadık. İstiyoruz ki üyelerimiz katında ne olup bittiğini, arkadaşlarımızın nasıl ve nice olduklarını şube merkezi olarak bilelim. Üyelerimiz de şube merkezindeki yönetici arkadaşların ne yapmak istediğini, ne yaptığını, neleri yapmak istediği halde yapamadığını bilsin. Arkadaşlarımızın üye olarak doğal haklarıdır bunları bilmek.

Sanırız bu ve buna benzer konularda önümüzdeki engeller, içinde bulunduğumuz koşullar aşağı yukarı bütün TÖB—DER şubelerinde eş durumdadır. Biz bu konuda yapmak istediklerimizi, önümüze çıkacak engelleri ve bu engelleri nasıl aşmayı düşündüğümüzü şöyle ortaya koyuyoruz :

1. ÖRGÜTLENMEYE HIZ VERMEK :

Örgütlenme bir bilinç işidir. Örgütlenme ile bilinç birbirine koşullanmış durumda ve birbirini sürükleyerek gider. Belirli bir bilinçlenme düzeyine gelmiş kişi örgütlenme gereğini duyar. Ayrıca örgüt, çatısı altına giren kişileri kendi yönelişi doğrultusunda bilinçlendirir (Eğer görevini yapıyorsa). Bu nedenle kapitalizmin emperyalizmi ile savaşa savaşa kurduğumuz Cumhuriyetimizin ellinci yılında Kurtuluş Savaşımızın anlamını kavramış bir öğretmenin, Atatürk ilkelerine ve Devrimlere inanmış bir öğretmenin, demokratik haklardan ve demokratik yönetimden yana olan bir öğretmenin, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'ni benimsemiş bir öğretmenin örgütümüz dışında kalacağını düşünemiyoruz. Yukarda sıraladıklarımıza inanan ve bu bilinç düzeyine ulaşan öğretmen arkadaşın kesinlikle, örgütümüze katılması gerekir. Açıkçası bu TÖB—DER'e katılmada gerekli olan bilinç düzeyidir. Aynı zamanda bu bilinç doğrultusu Atatürkçülüğün gereği, Anayasamızın emri, TÖB—DER Tüzüğünün üyeleri için benimsemesini, uymasını öngördüğü ilkelerdir.

Örgütlenme uygar yaşantının bir zorunluğudur. Tek kahramanlar dönemi geçmiştir. Bunların yerini tarih sahnesinde kitleler almıştır. Kitleler ise örgütleriyle özdeşleşip yansımıştır. Her alanda egemen olan kitleler adına örgütleridir. Yirminci Yüzyıl bir anlamıyle de örgütler çağıdır. Öğretmenler olarak bu örgütlenişin dışında kalamayız.

Örgütlenme bugün için gücümüzü duyurmanın tek yoludur. Özlük haklarımızı elde etmek ve elde edilenleri korumak için güçlü olmak zorundayız. Güçlü olmak güçlü örgüte sahip olmakla eş anlamlıdır. Birtakım özlük haklar elde etmek veya ücretimizde artış sağlamak, daha elverişli görevlere gelmek için bazı çevrelere boyun bükmek, yetkililere yalvarmak ya da hısım akrabalık ilişkilerini kullanmak feodal toplumlardan kalma alışkanlıklardır. Günümüzde hak isteme kitle isteği halinde belirmekte ve kitlenin bütününü kapsayan biçimde, örgütler eliyle istenmektedir. Gücümüzü örgütümüzde birleştirmek ve elde ettiğimiz haklarımızı korumak ve yeni haklar elde etme uğraşı içine girmek zorundayız.

Örgütümüz hem bir hak arama, yeni haklar elde etme hem de haklı uğraşımızda birbirimize dayanak olma aracıdır. TÖB—DER öğretmen dayanışmasının somut delilidir. Haksız yere tutuklanan, haksız yere haksız biçimde cezalandırılan, daha yerinde bir deyimle kıyıma uğrayan binlerce öğretmen örgütümüz sayesinde davasını yargı mercileri önünde savunabilmiş, çoluk çocuğuyle aç kalmaktan örgütümüz sayesinde kurtulmuştur. Sosyal mücadelemizde, hak arama mücadelemizde en büyük güvencemiz TÖB—DER'dir.

Yukardan beri saydığımız nedenlerden dolayı örgütlenmeye hız vermek zorundayız. Her üye arkadaş örgütlenmeyi geliştirmekle yükümlü saymalıdır kendini. Çalıştığımız okulda üye olmamış arkadaş varsa onu TÖB—DER'in gereğine inandırıp üye kaydedelim. Bizim önerimiz her üyenin en az üye olmamış bir öğretmen bulup üye kaydettirmesidir. Bu tutumu benimsersek üye sayımız kısa zamanda yüzde yüz artış gösterecektir. Yönetim Kurulu olarak ilk amacımız budur. Ve bir buçuk aylık kısa bir zaman içinde yirmi yeni üye kaydetmiş durumdayız.

2. ÜYELERİN BİLİNÇ VE KÜLTÜR DÜZEYLERİNİN YÜKSELTİLMESİ :

Bir örgütün gücünü üye sayısı kadar üyelerinin nitelikleri, yani bilinç düzeyleri de oluşturur. Bu durum bizleri üyelerimizin bilinç ve kültür düzeylerini yükseltme zorunluğuna itmektedir. Bunun için üyelerimizde okuma alışkanlığını geliştirmek, yayınları izlemelerine olanak sağlamak, konferanslar, açık oturumlar düzenlemek gerekmektedir. Bunların bir kısmını konferans salonu yokluğu nedeni ile yerine getiremiyoruz. İlerde olanaklarımız elverdiğinde yapmayı düşündüğümüz işlerdendir. Kitapların çok pahalı olması ve her yayını izleyememe gibi güçlükleri gözönünde tutarak üyelerimiz seçip alabilecekleri bazı yayınların listesini sunuyoruz. Ayrıca üye arkadaşlar istedikleri herhangi bir kitabı indirimli olarak almak için Şube Merkezimize başvurabilir. Yayınevleri zaman zaman TÖB—DER'li öğretmenlere indirimli kitap satabileceklerini bildirmektedirler. Bunlardan başka isteyen üye arkadaş TÖB—DER Şube kitaplığından okumak için ödünç kitap alabilir. Bu konuda üye arkadaşların ihmal etmemeleri gereken bir davranış da Genel Merkezin çıkardığı «TÖB—DER» haber bültenini izlemek olmalıdır.

3. YENİ HAK İSTEĞİ :

Sendika kurmak, çalışan ve emeği ile geçinen kişilerin en doğal hakkıdır. Bu hakkı günümüzde en faşist rejimler bile benimsemek zorunda kalmıştır. Sendika kurmak emeği ile geçinen Türk öğretmeninin de en doğal hakkıdır. Kaldı ki bu hak geçmişte elde edilmiştir. Yani sendika kurmak kazanılmış haklarımızdandır. Son yıllarda toplumumuzun geçirdiği geriye yönelik bir dalgalanma ile bu hak elimizden alınmıştır. Biz o inançtayız ki Türk

haberler

DENGİZ DAVASINDA YARGIÇ İSTİNKAF ETTİ

Üyelerimizden Mahiye Morgül Pekmezci hakkındaki Danıştay kararını uygulamadığı için bundan bir süre önce eski Milli Eğitim Bakanı Orhan Dengiz'i tazminat talebi ile mahkemeye vermiştik.

19.2.1974 günü yapılan duruşmada davaya bakan mahkemenin yargıcı **«taraflardan birinin kendisine gelerek davanın sonucu hakkında kendisinden ricada bulunması»** gerekçesiyle davadan istinkâf etmiştir.

★

GAYRET VE ARKADAŞLARI TAHLİYE EDİLDİ

1972 yılından beri Balıkesir Ağır Ceza Mahkemesinde tutuklu olarak yargılanmakta olan üyelerimizden Vahdet Gayret ve üç arkadaşı 15.2. 1974 günü yapılan duruşmaları sonunda tahliye edilmişlerdir.

Gayret ve arkadaşları 21 aydan beri Balıkesir Cezaevinde tutuklu bulunmaktaydılar. Balıkesir Devrimci Gençlik üyeleri olan Gayret ve arkadaşlarının «komünizm propagandası yapmak maksadıyla örgüt kurmaya tevessül ettikleri» iddia edilmekteydi. Bu dava sanıkları başlangıçta 17 kişi olup, bir kısmı daha tahliye edilmişti. Sanıklar hakkında verilen mahkûmiyet kararı yargıtayca «usûl» yönünden bozulmuştu.

★

ÜÇ ÜYEMİZ AĞIR CEZADA BERAET ETTİLER

Nevşehir Ağır Ceza Mahkemesinde, komünizm propagandası yapmak ve Türk Silahlı Kuvvetlerine hakaret etmek iddialarıyla yargılanmakta olan üyelerimiz Mahiye Morgul Pekmezci, İlksen Tuncay, Güner Çetin 20.2.1974 günü yapılan duruşmaları sonunda beraet etmişlerdir.

Üyelerimiz hakkındaki bu dava, Ülkü Ocakları ile yakından ilgisi olan bazı öğretmenlerin ihbarlarıyla açılmıştı.

DANIŞTAY 53 HAKSIZ İŞLEMİ DAHA İPTAL ETTİ

Askerliklerini er öğretmen olarak yapmaları gerekirken, askerliklerine «er» olarak karar alınan 53 üyemiz hakkındaki işlemleri Danıştay iptal etmiştir.

Böylece Danıştay, bu konuda şimdiye kadar 206 iptal kararı vermiştir. Sonucu Genel Merkezimize henüz tebliğ edilmemiş 56 dava daha vardır.

Son olarak haklarında Danıştayın iptal kararı verdiği üyelerimizin adları şöyledir :

Ali Uğurel, İlyas Kavak, Veysel Sarıoğlu, Ahmet Ucal, Mustafa Denmez, Ahmet Cengiz Kızılay, Agah Koca, Muzaffer Akın, Nurettin Aykar, Ahmet Ayık, Ahmet Ertuğrul, Mustafa Biçici, Abdi Temel, Nurettin Kutlu, Ali İhsan Mahlıçlı, M. Ekrem Demirağ, Ali Yılmaz, İhsan Aykut Aktuğ, Ali Mert, Necip Albayrak, Ali İhsan Akkaya, Hamza Eryürek, Eşref Çetiner, Abdurrahman Aytekin, Turan Züngür, Fikret Tunç, Ural Kayan, Mehmet Günal, Şevket Delioğlu, Mustafa Çetin, Abdurrahman Göğsüyanık, Ziya Aksu, Ferhat Özdavas, Turgut Duras, Zeki Özdemir, Celâl Serdar Koç, Ali Al, Nurettin Çörekçi, Erdal Korkut, Kenan Önder, Temel Yüce, Yaşar Şencan, Ali Geçgin, Abdurrahman Yılmaz, Münir Sarman, Selahattin Kaya,, Tahir Uçuk, Faruk Yeğin, Ahmet Ören, Eyüp Çakıcı, Düzgün Kaya, İsmet Yılmaz, Necdet Çayhan.

DANIŞTAY BİR HAKSIZ İŞLEMİ İPTAL ETTİ

Danıştay Beşinci Dairesi, 11. 12.1973 tarihinde üyelerimizden Habip Barut hakkındaki bakanlığın müstafi sayma işlemini oybirliği ile iptal etmiştir.

Danıştay kararında özetle şöyle denilmektedir :

«Davacıya nakil işlemine harcırah verilmeksizin tebliğ edildiği anlaşıldığı cihetle, harcırah verilerek, yeni görevine gidiş imkanının sağlanmamış olmasını 63. maddede sözü geçen zorlayıcı sebep olarak kabulü zorunlu bulunduğundan dava konusu işlemin bu sebeple iptaline, davacının görevine başlatılması işlemindeki kanuna aykırılık ise davalı idare için bir hizmet kusuru teşkil ettiği ve idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu da anayasa esaslarından bulunduğu cihetle, davacının yürütmenin durdurulması kararı üzerine göreve başladığı tarihe kadar geçen süre içinde ödenmeyen maaşlarının kendisine ödenmesine».

iş ve meslek eğitimi
ismail hakkı tonguç
töb-der yayınlarından ilki olarak çıktı
isteme adr:
GAZİ MUSTAFA KEMAL BULVARI 14/1 ANKARA

öğretmeni yeniden sendika kurma ve grev hakkını elde edecektir. Çünkü bilinç düzeyi ile bunu hak etmiştir. Sendikasız ve grev hakkı olmayan bir çalışanlar kitlesi düşünülemez. Böyle bir kitle örgütlü bile olsa örgütünün gücü ve etkinliği su götürür. Bu nedenle bütün üyelerimiz sendikanın ve grev hakkına sahip olmanın bilincine varmalıdır. Bu, üyelerimiz arasında tartışılmalı, sendika kurma ve grev hakkına sahip olma konusunda bir öğretmen kamuoyu oluşmalıdır. Bu oluşum, alttan yukarıya, örgütümüz Genel Merkezince de basına ve parlamentoya yansıtılmalıdır. Şunu unutmayalım, yeni özlük haklar istemek, yeni haklar elde etmek TÖB—DER Tüzüğü'nde yazılı amaçlardandır. Açıkçası sendika ve grev hakkı istemek Tüzüğümüzün emridir. Şubeler ve Genel Merkez bu yöndeki çalışmalarıyle tüzük hükümlerini yerine getirmiş olacaktır.

YÖNETİM KURULU

ÖĞRETMENLİKTEN İSTİFA ARTIYOR

...VE BİR İSTİFA DİLEKÇESİ

Sürekli artan hayat pahalılığı ve öğretmenin toplum içindeki değerinin düşürüldüğü bir ortamda şerefle öğretmenlik yapma olanağım kalmamıştır.

Aile sorumluluğum, insanlık onurum, meslek gururum, içinde bulunduğum maddi sıkıntılar beni çok sevdiğim mesleğimden ayırmak zorunda bırakmıştır.

İyi öğretmenlik yapabilme ortamı bulduğumda aşığı olduğum mesleğime döneceğim tabiidir.

Kemalpaşa Koşuboğazı Köyü Öğretmeni
Tahsin Umur

Yaşama ve çalışma koşulları iyice bozulan öğretmenler meslekten istifa etmektedirler. 1.11.1973 gününden beri şubelerimiz kanalıyla Genel Merkezimize bildirilen istifaları aşağıda veriyoruz.

İstifa eden öğretmenlerin istifa nedenleri özetle şöyledir : Hayat pahalılığı, öğretmenlik mesleğinin aşağılanması, idari baskılar, sosyal baskılar, haksız nakiller, eşi ile aynı yere atanmama vb.

İstifa eden öğretmenlerin önemli bir kısmı dış ülkelere işçi olarak gitmişlerdir. Bu öğretmenlerin adlarını yandaki sayfada veriyoruz. Dış ülkelere gidemiyen öğretmenler ise istifadan sonra tezgahtarlık, bakkallık, şöförlük, hırdavatçılık; seyyar kitap satıcılığı, ticaret, vb. işler yapmaktadırlar.

Adı — Soyadı :	Çalıştığı Yer :
1. Musa Kamil Döken	Divriği
2. Zehra Saçıntı	Alaca
3. Bircan Sari	Bulanık
4. Hüseyin Yılmaz	Gazipaşa
5. Kenan Akpınar	Ereğli (Konya)
6. Mehmet Ovayolu	Gölbaşı
7. Mehmet Gürses	Alaşehir
8. Uğur Yıldız	Mut
9. Mustafa Aytun	Çivril
10. İsmet Dura	Kaş
11. İsmet Özverin	Balıkesir
12. İrfan Şapçı	Çay
13. Necdet Özdoğan	Karaman
14. Sami Günal	Divriği
15. A. Rıza Yıldırım	Şebinkarahisar
16. Talat Soykan	Geyve
17. Hilmi Külekçi	İstanbul
18. Necip Damar	Saruhanlı
19. Ali Güven	Mustafakemalpaşa
20. M. Erol Taşkınel	Sincanlı
21. Ahmet Kostak	Gediz
22. Refik Tümer	Çan
23. H. Süheyla Tanza	Kartal
24. Safiye Eroğlu	Kartal
25. Feza Kozanoğlu	Kartal
26. M. Ali Büklü	Kartal
27. Fuat Sözen	Malatya
28. Şükrü Çakar	Malatya
29. İbrahim Kanlıbaş	Malatya
30. A. Gül Karakaş	Malatya
31. Ahmet Keskin	Burdur
32. Tahsin Umur	Mustafakemalpaşa
33. Ayşe Gençer	Sarıgöl
34. Bilal Azaklı	Çay
35. Erdinç Fırıncılar	Kula
36. Mustafa Burç	Gölbaşı
37. Ekrem Şen	Mihalıççık
38. Halis Civan	Anamur
39. Hatice Ün	Anamur
40. Ahmet Keskin	Burdur

MERSİN ŞUBEMİZİN GECESİ HAKKINDA SORUŞTURMA

TÖB—DER Mersin Şubemizin 3.1.1974 günü düzenlediği «Aşıklar Gecesi» ile ilgili olarak Mersin Savcılığınca soruşturma açılmıştır. Savcı, hazırladığı dosyayı Adana Devlet Güvenlik Mahkemesine göndermiştir. Halk ozanlarından Aşık İhsani, Şah Turna, Aşık Mihmani'nin de katıldığı gecede «komünizm propagandası yapıldığı» yolundaki bazı gerici İstanbul gazetelerinde çıkan haberler üzerine savcılık şubemiz yöneticilerinden Gündüz Murgul, Metin Beçin, Mustafa Güleç, Saim Buluklu, Nebih Tunçsiper, Nedim Cengiz ve Günay Ökmen'in sorgularını yapmıştır.

Dış Ülkelere İşçi Olarak Giden Öğretmenler

Şubelerimizden bildirildiğine göre, Almanya'ya işçi sevkinin durdurulmasından kısa bir süre öncesine kadar, öğretmenlikten istifa ederek, dış ülkelere işçi olarak giden öğretmenlerin adları ve çalıştıkları yerler şöyledir :

1. **Tacettin Dursun** : Sarıkamış Merkez Halitpaşa İlkokulu Öğretmeni, 1939 doğumlu, evli dört çocuk sahibi, 16 yıllık öğretmen.
2. **Ali Uzun** : Tonya'da ilkokul öğretmeni.
3. **Mehmet Yılmaz** : Tonya'da ilkokul öğretmeni.
4. **Sabri Öztürk** : Tonya'da ilkokul öğretmeni.
5. **Raif Kara** : Tonya'da ilkokul öğretmeni.
6. **Ahmet Kukuoğlu** : Tonya'da ilkokul öğretmeni
7. **Kâmil Açıcı** : Tonya'da ilkokul öğretmeni.
8. **Osman Bayram** : Tonya'da ilkokul öğretmeni.
9. **Necati Karakaş** : Malatya Doğanşehir Polatdere Köyü Öğretmeni, 1947 doğumlu, evli, bir çocuklu, 8 yıllık öğretmen.

Aydoğdu Yalçın : Kula Kavacık Köyü Öğretmeni, evli, üç çocuklu, 1939 doğumlu, 14 yıllık öğretmen.

11. **Fıtnat Özdemir** : Denizli Çameli Merkez İlkokulu Öğretmeni.
12. **Hasan Küçükoba** : Tunceli Mazgirt Balkan Köyü Öğretmeni.
13. **Kemal Avcı** : Trabzon Maçka Güzelce Köyü Öğretmeni, evli, iki çocuklu.
14. **Ali Rıza Kadı** : Trabzon Maçka Bağışlı Köyü Öğretmeni, evli, üç çocuklu, 1943 doğumlu.
15. **Temel Tuncer** : Trabzon Maçka Kırantaş İlkokulu Öğretmeni.
16. **Cevat Öztürk** : Trabzon Maçka Akarsu İlkokulu Öğretmeni.
17. **Hasan Kaya** : Malatya'da on yıllık ilkokul Öğretmeni.
18. **Cafer Karaman** : Malatya'da beş yıllık ortaokul öğretmeni, evli.
19. **Türkan Karaman** : Malatya'da beş yıllık ilkokul öğretmeni.
20. **Talip Çetinkaya** : Malatya'da atı yılllık ilkokul öğretmeni.
21. **Kudret Çetinkaya** : Malatya'da ilkokul öğretmeni, altı yıllık öğretmen.
22. **İsmail Akgün** : Malatya'da yirmi yıllık ilkokul öğretmeni.
23. **Mehmet Akgün** : Malatya'da on yıllık ilkokul öğretmeni.
24. **Kamber Gülay** : Malatya'da on yıllık ilkokul öğretmeni.
25. **Ali Türker** : Malatya'da altı yıllık ilkokul öğretmeni.
26. **Şükrü Kayabaşı** : Malatya'da onyedi yıllık ilkokul öğretmeni.
27. **Hüseyin Çolük** : Malatya'da sekiz yıllık ilkokul öğretmeni.
28. **İnsaf Zolak** : Malatya'da sekiz yıllık ilkokul öğretmeni.
29. **İsmail Kılıç** : Malatya'da dokuz yıllık ilkokul öğretmeni.
30. **Mualla Lale** : Malatya'da onbeş yıllık öğretmen.
31. **Mustafa Toprak** : Malatya'da onbeş yıllık öğretmen.
32. **Kalender Yücel** : Malatya'da on yıllık öğretmen.
33. **Alibek Taşkıran** : Malatya'da onüç yıllık ilkokul öğretmeni.
34. **Mehmet Köse** : Malatya'da onbeş yıllık öğretmen.
35. **Hüseyin Çelik** : Malatya'da onbeş yıllık öğretmen.
36. **Reşat Dursun** : Malatya'da üç yıllık öğretmen.
37. **Hüseyin Öztürk** : Malatya'da yirmi yıllık ilkokul öğretmeni.
38. **Ahmet Polat** : Malatya'da on yıllık öğretmen.
39. **Cumali Şendoğan** : Malatya'da onaltı yıllık ilkokul öğretmeni.
40. **Tahsin Saka** : Malatya'da onbeş yıllık ilkokul öğretmeni.
41. **Şaziye Ceylan** : Kartal Orhangazi İlkokulu Öğretmeni, sekiz yıllık öğretmen, 1973 Mayısında istifa.
42. **Recep Doruk** : Kartal Vedat Eczacıbaşı İlkokulu Öğretmeni, onüç yıllık öğretmen 1973 Eylülünde istifa etti.
43. **Kemal Özcan** : Kartal Sabri Taşan İlkokulu Öğretmeni, onbeş yıllık öğretmen, 1970 yılında istifa.
44. **Ali Işıksalan** : Kartal'da ilkokul öğretmeni, 1972 yılında istifa.
45. **Zehra Doruk** : Kartal Pendik'te İlkokul öğretmeni.
46. **Reşit Yıldırım** : Kartal Topselvi İlkokulu Öğretmeni, evli, bir çocuklu, dokuz yıllık öğretmeni.
47. **Hasan Güven** : Kartal Kurna Köyü Öğretmeni.
48. **Emel Tunakan** : Kartal 122 Evler İlkokulu Öğretmeni.
49. **Dursen Sıldıroğlu** : Kartal Pendik I. İlkokulu Öğretmeni.
50. **Muhsine Yüksel** : Kartal Kurtköy İlkokulu Öğretmeni.

51. **Kadir Söğüt :** Konya'da İlkokul Öğretmeni.

52. **Yetiş Can :** Konya'da İlkokul Öğretmeni.

53. **Muzaffer Babalık :** Konya'da İlkokul Öğretmeni.

54. **Gönül Saraçoğlu :** Çan Gerik Köyü Öğretmeni, 1950 doğumlu, evli, beş yıllık öğretmen, 7.11.1973 günü istifa etti.

55. **Kemal Baykan :** Uzunköprü'de İlkokul öğretmeni.

56. **Mahmure Bağcı :** Uzunköprü'de ilkokul öğretmeni.

57. **Güner Şahin :** Uzunköprü'de ilköğretim müfettişi.

58. **Ç. Kurban Engin :** Uzunköprü'de ilköğretim müfettişi.

59. **Mehmet Bağcı :** Uzunköprü'de ilkokul öğretmeni.

60. **Hidayet Dindar :** Uzunköprü'de ikokul öğretmeni.

61. **Zeki Kayalar :** Uzunköprü'de ilkokul öğretmeni.

62. **Asuman Özalp :** Uzunköprü'de ilkokul öğretmeni.

63. **Sabahattin Kimyon :** Samandağı Kcyunoğlu Köyü Öğretmeni.

64. **Remzi Dönmez :** Samandağ Mağaracık Köyü Öğretmeni.

65. **Ali Yıldırım :** Samandağ Sutaşı Köyü Öğretmeni.

66. **Mustafa Karataş :** Samandağ Mağaracık Köyü Öğretmeni.

67. **Celile Temimi :** Samandağ Merkez Devrim İlkokulu Öğretmeni.

68. **Soner Çağlayan :** Samsun Fatih İlkokulunda öğretmen, 1973 Aralık ayında istifa, Almanya'ya montaj işçisi olarak gitti.

69. **Sadettin Demir :** Kozaklı'da ilkokul öğretmeni.

70. **Fahri Öz :** Bilecik'te ilkokul öğretmeni.

71. **Hamdi Özer :** Çarşamba'da ilkokul öğretmeni

72. **Göher Karakuş :** Argunvan'da ilkokul öğretmeni.

73. **Selahattin Çekinmez :** Tire'de ilkokul öğretmeni.

74. **Durgun Erberk :** Tire'de ilkokul öğretmeni.

75. **Mustafa Öztürk :** Şefaatli'de ilkokul öğretmeni.

76. **Necdet Şahin :** Uzunköprü'de ilkokul öğretmeni.

77. **Fatma Yenitürk :** Çivril'de ilkokul öğretmeni.

78. **Suat Güreş :** Kaş'ta ilkokul öğretmeni.

79. **Cemal Türk :** Ortaköy'de ilkokul öğretmeni.

80. Cafer Akalınlar : Kandıra'da ilkokul öğretmeni.

81. **Zarife Olgun :** Afyon'da ilkokul öğretmeni.

82. **Hüseyin Samancı :** Yalvaç'ta ilkokul öğretmeni.

83. **Asuman Özalp :** Uzunköprü'de ilkokul öğretmeni.

84. **Zeki Özerkmen :** Sivas'ta sanat enstitüsü öğretmeni.

85. **Ali Sözen :** Çivril'de ilkokul öğretmeni.

86. **Erşen Canbolluk :** Adapazarı.nda ilkokul öğretmeni.

87. **Ayhan Atan :** Artvin'de ilkokul öğretmeni.

88. **Ali Kurt :** Terme'de ilkokul öğretmeni.

89. **İbrahim Şehidoğlu :** Düziçi'nde ilkokul öğretmeni.

90. **Emin Aslan :** Mihalıççık'ta ilkokul öğretmeni.

91. **H. Ahmet Kaya :** Niğde Ortaköy İlkokul Öğretmeni.

AF SINIRSIZ OLMALIDIR

12.2.1974 günü Gaziantep'e gelen Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan'a TÖB—DER Gaziantep Şubemiz, CHP İl Başkanlığı, Oley—İş, Genel—İş, Tek Gıda—İş, Tekstil Sendikası, T. Maden—İş Sendikası Şube Başkanları, Esnaf Kefalet Kooperatifi, Kadın Haklarını Koruma Derneği Başkanları genel affın sınırsız olması konusunda ortak bir mektup sunmuşlardır. Mektupta özelte şöyle denilmektedir :

«—Çağdaş hukuk anlayışına göre genel af, özel aflar gibi, bir lûtuf, bir atifet değildir. Dahası çok ulusal çıkarların ve vatanın tüm evlatlarını birleştiren dayanışmanın ilham ettiği bir kamu düzeni tedbiridir.»

«Çıkarılmak istenen af yasasının sınırlı ve kademeli bir af getireceğini basından öğrenmiş bulunuyoruz. Oysa affın sınırlı olması, adaletin eşitlik ve genellik ilkelerinden uzak kalır.»

«Kamuoyuna yansıdığı gibi, verilen cezaların çoğu, işkence sanucu alınan ifadelere dayanmaktadır. Verilen cezaların sınırsız bir afla ortadan kaldırılması en büyük dileğimizdir.»

«Ekonomik ve toplumsal araletsizlikler sonucu cezaevlerinde bulunan onbinlerce yurttaşımız, sınırsız bir afla topluma kazandırılacak işgücümüz artacak ve istenen sosyal barış sağlanmış olacaktır.»

«Bu nedenlerle, sınırsız affın gerçekleşmesi yolunda tüm girişimlerinizi destekler saygılar sunarız.»

KIYIM HOŞ GELDİ SAFA GELDİ

Erdem UZUN
TÖB - DER Şavşat Şube Başkanı

1972-1973 Ders Yılında geçirdiğim soruşturma sırasında Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişi Abdullah Bilsel'in soruşturma ile ilgili olarak bana yönelttiği iddialar şunlardır :

«1 — Leninist olduğumuzu itiraf etmişsiniz,

2 — Ayhan Özdede adlı öğrencinizin başkanlığında «Göze» adlı kızıl bir duvar gazetesi çıkarmışsınız. Okul müdürü sorduğunda «Bunun okulla ilgili olmadığını» söylemişsiniz,

3 — Bir konser gecesi, Emek Sineması önünde toplanan öğrencilere «Sizin paranız yok ki içeri giresiniz. Bilinçlenmemiz gerekir. Bizi Fakir Baykurt bilinçlendirdi. Biz de sizleri bilinçlendireceğiz.» gibi düşüncelerle öğrencileri fikir ayrılıklarına ve eyleme sürüklediğiniz,

4 — 1971-1972 Ders yılında 6 Edebiyat şubesinde kompozisyon yazılısında başarılı bir öğrenciye «Özgür İnsan» adlı bir kitap vermişsiniz.

5 — Cumartesi günleri, bayrak törenine katılmayıp İstiklâl Marşına karşı olduğunuzu kendi aranızda bir marş çıkarıp bunu Komünist Enternasyonal Marşı'na uydurup söylediğiniz,

6 — Öğretmen ve öğrenci boykotunda Kâzım Köroğlu ile işbirliği yaparak eylemi desteklediğiniz,

7 — Aşırı solcu olduğunuzu söylüyerek bu yolda telkinler yaptığınız, öğrencileri bu yola itecek mahiyette davrandığınız, onlara yasaklanmış yayınları ve sol eserleri okuttuğunuz,

8 — İmtihanlarda fikirlerinizi destekliyen öğrencilere iyi notlar verdiğiniz,

9 — Kompoziyon yazılısının kâğıtlarına yazdığınız notlarda öğrencileri düzen aleyhinde, vatan ve millet bütünlük ve sevgisini zedeliyecek, bu türlü fikirleri taşıyan öğrencileri destekler göründüğünüz iddia edilmektedir. Bunlarla ilgili savunmanızı yapınız.»

Milli Eğitim Bakanlığı, «görülen lüzum üzerine» Artvin Kâzımkarabekir Lisesi'ne atadı. Olayla ilgili görüşüm şudur :

Halkı, çağdaş uygarlığın insanca yaşama çizgisine ulaştırmada öğretmenin görevini çok önemli bilirim. Atatürk Devrimlerinin aydınlatıcı doğrultusunda önder olmayana, yol göstermeyene öğretmen gözüyle bakmam.

Bu anlayışladır ki meslek olarak öğretmenliği seçtim. Bu ülkümdür öğrenime başladığım günden yana benim. Bu düşüncelerle başladım Şavşat Lisesinde öğretmenliğe. Önderim halk ustası, halkın büyük öğretmeni Mustafa Kemal'dir.

Türkiyemin uzak ve yoksul köşesindeki bu lisede, halktan yana olmaktan başka bir düşünce taşıyamaz namuslu olan kişi. Üstelik ben, şimdi bile çağın birkaç yüzyıl gerisine düşmüş bu çevrenin çocuğuyum. Halkımın ızdıraplarını, öğrencilerimin sorunlarını en iyi bilmem gerekli değil midir?

Eğitimi, kuru bilgiler ezberletmek, öğrencinin sosyal sorunlarını çözmeden ceza sistemini güzelce uygulama olarak tanımam. Üstelik eğitimin halkın sorunlarından ayrı düşünerek çözmeğe çalışanlara gülerim.

Öğrencilerimin neden ortaokul birinci sınıfta değil lise sıralarında bile hâlâ hece sökmeğe çalıştıklarını kahvehanelere neden gittiklerini, kumara, içkiye, kopya çekmeğe, serkeşliğe neden alıştıklarını, derslerini sevmediklerinin nedenini, niçinini çok iyi bilirim. Sağlık koşullarının çok bozuk olduğu bodrum katlarında kalan, köylerden getirdikleri ekmek, peynir soğan ve benzerleri ile günlerce sıcak bir çorba içmeden karınlarını doyuran fırınlarda beyaz ekmek ve helva ile ayda yılda bir kerecik kendilerine ziyafet çeken, insan olarak görülmeğe bile değer bulunmayan öğrencilerin arasında öğretmen olmak dağda çoban olmaya benzemez.

Ben de öğrencilerimin koşullarının, buzlu yaşam sınavlarının içinden gelmekteyim. Elbette onlarla omuz omuza, yürek yüreğe olacağım. Nasıl koparım onlardan Görevim onların kurtuluşuna giden yolda bir nefer olmaktan başka birşey değildir. İşte bunun için dilimde halkımın türküsü var. Kulağımda onun yiğit sesi.

Çağdaş ve aydınlık Türkiyeyi bu öğrenciler kuracaktır. Atatürk'ün istediği gençlik de uyanık, bilinçli bir gençlik değil miydi? Bizler onları bu anlayışla yetiştirdiğimiz ölçüde var olacağız. Onlardan uzak, onlara sırt çevirmiş, onları yalnız dersane içinde gören ve maaş bordrolarında adı öğretmen olarak yazılarak maaş alan kişileri öğretmen sayıp gençlerimizin yetişmesini bunlardan mı bekliyeceğiz?

Bu anlayışta olduğumdan çelme takmaya çalıştılar göreve başladığımdan bu yana. Bu yol kolay geçilmez umudum kırılmaz bunu bildiğimden. Acı olan, eğitimle ilgisi olmıyan kişilerin, ihbar dilekçelerinde kendilerini tanık gösteren şikâyet tertipçilerinin öğretmenlik mesleği ile oynamaları, yönetimin de bunlara yol göstermesi ışık tutmasıdır. Küçük ilçemizde gerçek öğretmene karşı o denli bir hınç biriktirilmiştir ki senato adayı olan kişi seçim propagandası sırasında bile yayın cihazından seçildiğinde kıyıma uğratacağı öğretmenlerin adlarını sayabilmiş fakat uykuda sandığı halkımın uyarıcı kırbacını yemeğe hak kazanmıştır.

Geçen yıl dokuz öğretmen arkadaş soruşturma geçirmiştik. Muhbirin aşağı yukarı kim olduğunu, iddiaları

kurulunca stajyerliği kaldırılmamış, okulun ping--pong masasını yakmaktan ve bunun gibi adî bir sürü işten soruşturma geçirmiş Süleymancı, Atatürk düşmanı, Abdur-rahman Özger'in okulumuzda da stajyerliğinin kaldırılmaması nedeniyle bizleri ihbar etmiş ve ilçede kendisiyle aynı düşüncede bulunan kimselerle anlaşarak onları da dilekçesine şahit yazmıştır.

Abdurrahman Özger'in stajyerliğinin kaldırılmaması hakkındaki **öğretmenler kurulu kararına kurulda sadece üç öğretmen çekimser kalmıştı. Stajyerliğinin kaldırılma**masının gerekçesi olarak düzenlenen raporda —hatırımda kaldığına göre— şunlar yer almıştı. Adı geçen camide kaldığı odada her gece toplantı yapıyordu. Güftesi «Muhammedin izindeyiz.» bestesi «Ankaranın taşına bak» marşına uydurulmuş bir marşı öğrencilerin defterine yazdırıp, öğrencilere baskı yaparak onlara ezberletmiş, derserinde öğrencilere toplu olarak söyletmiştir. Öğrencileri zorla camiye götürmek istemiş, cuma günleri, dersi olduğu halde namaza gitmiş, öğrencileri de korkutarak namaza götürmeğe çalışmıştır. Bayan ve kız öğrencilerin başlarını örtmeleri için baskı ve telkinlerde bulunmuş, «bayanların elleri tutulmaz, namahremdir, abdest bozulur.» diye telkinlerde bulunmuştur. Atatürk Devrimlerinin düşmanı, gerici, yobaz bir kişi olduğu öğretmenler kurulunca onanmış, Bakanlıkça görevden alınmış böyle bir kişinin kaldırısının ilk hedefi elbetteki Atatürkçü öğretmendir. Böyle bir ihbar nasıl değerlendirilmiştir, anlıyamadım.

Adı geçen, kendi düşünceleri paralelinde olduğu için Şavşatta öğretmen kıyımı dosyalarında devamlı olarak tanık durumunda bulunan kişilerle çok iyi anlaşmış ve verecekleri ifadelerin nelerden ibaret olacağına dair talimat vemiştir. Kıyımımıza sebebolan ihbarın nasıl planlanmış olduğunu anlamak için muhakkikin kimlerin bilgilerine başvurduğunu görmek gerçeği öğrenmeğe yeterlidir. Sağduyulu olanlar oyunun tezgâhlanış biçimini hemen anlarlar. Bu gibilerin tanıklığı ve Abdurrahman Özger örneği muhbirlerin bilgileri öğretmeni kıymaya yetmektedir.

Muhakkik, kompozisyon kâğıtlarına yazmış olduğum notlardan birçok soru çıkardı. Ben bu notları, öğrencilerime yanlışlarını göstemek, onları hayalî düşüncelerden kurtarmak, okumaya ve araştırmaya yöneltmek için yazmıştım. Hatırladığıma göre notlar aşağı-yukarı şöyleydi : **Yazdıklarını somut örneklere dayandırmalısın. Anlatım. Düşüncelerin kompoze edilişi uygunluk taşımıyor. Gereksiz cümle uzantıları düşünceleri karmaştırıyor. Özgürlükle eğitimin ilgisi nedir? Yazının amacı daha da açıklığa kavuşturulmalıdır. Gereksiz. Yazım yanlışları çok. Kısa cümleler kullanmaya çalış. Yanlışların düzeltirsen vurucu bir anlatım elde edeceksin. Okumayı savsaklama. Toplum ile özgürlük ve eğitim arasında ilgi nedir? Cümle kuruluşu iyi, anlatım başarılı. Hiç okumadığın belli. Söylediklerin biçimsiz ve yersiz. Neden yazdığın gibi olduğunu düşündün mü? Bozukluklar karşısında ne yapmalı? Nıçin düzeltilecek yolu göstermeğe çalışmıyorsun? Sözcük dağarcığın çok kısıtlı. Çok okumalısın.»**

Kompozisyon derslerine girdiğim sınıflarda öğrenci-

sözlerinden seçilmiş konuları vermiştim. Bu konu şöyleydi : «Bu yıl 10 Kasımda Atatürk'ün ölümünün 34. yılını andık. Siz aşağıdaki sözde çağımızın içinde bulunduğu gerçekleri de düşünerek bu sözün size düşündürdüklerini kısa ve özlü bir fikir yazısı şeklinde yazınız. Sözler : «Eğitimden amaç, uluslara özgür kalmanın yollarını öğretmektir. Efendiler ve ey millet! İyi biliniz ki Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, muritler mensuplar memleketi olamaz. En doğru, en hakikî tarikat uygarlık tarıkatıdır. Eğitimdir ki bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı, yüksek bir toplum halinde yaşatır, ya bir milleti esaret ve sefalete terk eder. Aydınlara düşen görev, halkın içine girerek onları uyarma ve yükseltmek ve onlara ilerleme ve uygarlaşmada önder olmaktır.»

Öğrenciler bu düşünceler üzerinde yazarlarken elbette özgürce davranmalıydılar basmakalıp düşünce ve görüşlerden uzaklaşıp kişilik kazanmanın tek yolu budur bence. Atatürk de böyle demiyor mu? Ama muhakkik benim bu davranışımı öğrencileri bölmek, millet, devlet, düzen aleyhinde kışkırtmak, vatan ve millet bütünlüğünü ve sevgisini zedeliyecek bu türlü fikirleri taşıyan öğrencileri destekler göründüğüm anlamını çıkarmıştır.

Savunmamı aldıktan sonra uzun uzun konuştu benimle. Diğer sekiz arkadaşımın soruşturması bir günde bitmişti. Benimki bir hafta sürdü. Birşeyler aranıyor gibiydi. Yazılarla ilgili birçok soru çıkarmıştı. Açıkça suçluyordu beni şunlarla. Özel sohbeti sırasında ise bana yol göstermek istiyordu. Bir ara bana «Öğretmenlerin üzerinde büyük bir kumar oynandığını, onların ise bunu anlamadıklarını» söylüyerek devamla «Öğretmenlerin her bakımdan iyi durumda olduklarını, çoğusunun apartman ve taksileri bile bulunduğunu» söyleyince kendisine «Ben bunları maaşlarıyla alamazlar». dedim. Birden sinirlendi «Ya çaldılar mı efendim» diye çıkıştı. Konuşmasını kesmememi, dinlememi devamlı ihtar ederek beni konuşturmadı. Belli çevrelerin açık övgüsünü yaparak hep çattı kötü bildiklerine. Halbuki eğitim anlayışımız ne kadar değişikti. Söyledikleri ne yönden eğitimle ilgiliydi çıkaramadım doğrusu.

Öğrencileri soruşturma odasına çağırdığında önce uzun bir konuşma yaparak işe yarar şeyler söylemeleri için telkinlerde bulunuyordu. Yalnız bir öğrenci —o da belli bir çevrenin çocuğu olduğu için— hakkımda kendi düşüncelerime yakın öğrencilere fazla not verdiğimi söylemişti. Soruşturmanın sonunda bana «Seni öğrencilerin kurtardı. Bu da sana karşı olan sevgilerinden geliyor. Erdem bey kardeşim, onları memleket sevgisiyle yetiştirin» dedi. Kim kimi anlamak istemiyor. Neden. Soruları sıralandı düşünce ipliğime.

Atatürk devrimlerinin yetiştirdiği öğretmenim ben. Kıyılmakla «pes» demem. Halkımın yanında olacağım, düşündükçe...

Öğrenciler kıyım haberini alır almaz aralarında imza topluyarak ilgili yerlere başvurmuşlardır. Aynı yolla halk da kıyıma karşı çıkmıştır. Kıyımın duyulduğu gün derslerde öğrencilerin gözyaşları arasında nerdeyse ders yapamadım. Onlara ağlamamalarını, yüreklerini pek tutmalarını söyledim de güçlendiler.

TÖB - DER Şubelerinin Çalışma İlkeleri (*)

Şaban SEZEN
TÖB - DER Genel Sekreter

Türkiye geri bıraktırılmış bir ülkedir. Geri bıraktırılmışlığın koşulları içinde yurtsever öğretmenlerin üzerine önemli görevler düşmektedir. Bunun ağır sorumluluğunu bugün TÖB - DER taşımaktadır. TÖB - DER'in ve TÖB - DER'li öğretmenlerin bu yükümlülüklerini bilmeleri, tüm eylemlerini buna göre saptamaları ve toplum içindeki davranışlarını bu anlayış içinde kontrol altına almaları gerekir.

TÖB - DER öteden beri olağanüstü koşulların örgütü olarak nitelendirilmektedir. Bu doğrudur. Çünkü TÖB - DER 12 Mart sonrasının koşullarında, niteliğini koruyabilen, demokratik bir güç olarak ayakta kalabilen tek devrimci meslek kuruluşudur. Daha da ileri gidilerek denebilir ki, Türkiye öğretmenleri, olağanüstü koşullardan bütün kayıplarına karşın daha da güçlenerek örgütlenmede ileri boyutlara ulaşmış, engin tecrübeler kazanmıştır.

Bugün önümüzdeki acil sorun, örgüt içi eğitim ve buna paralel olarak halkla yapıcı ilişkiler kurmak ve giderek eğitim ve öğretim sorununu halka maletmektir. Bilinmektedir ki eğitim ve öğretim sorunu, yalnız öğretmenleri ve Millî Eğitim kadrolarını ilgilendiren bir sorun değildir. İsminden de anlaşılacağı gibi Millî Eğitim, bütün ulusun eğitimidir. Bu sorunun çözümlenmesi, halkın diğer sorunlarından soyutlanmadan ve halka maledilerek mümkündür. Bunu sağlamada girişimlerimizin ne olacağını saptıyabilmemiz için, devrimci eğitim anlayışımızı kısaca özetlemeyi yararlı buluyorum.

Devrimci eğitim, toplumdaki düzensizliğin, ekonomik bağımlılığın, kültürel yozlaşmanın sorumluluğunu duyacak, kişilerin mutluluğunu amaçlayan uygarlık düzeyi ile bağdaşan akılcı bir düzen getirmede eyleme geçecek öncü kuşakların yetiştirilmesine dönük, eğitim düzenidir. Halen ekonomik yönden bağımlı, politik yönden göstermelik demokrasisi ile Dünya emperyalist sisteminin sömürücü çemberi içinde işbirlikçi sermaye ve feodal mütegallibenin yönetiminde olan yurdumuzda toplumsal yönden devrimci eğitim ilkelerini şöyle sıralıyabiliriz :

1. Başta devrimci sınıfın felsefesi ve buna uygun olarak ekonomik dünya görüşü kavratılmalıdır.

2. Toplumun sürekli devrim biçimine uygun olarak geliştirilmesi için pozitif bilimlere ve lâik öğretime önem verilmelidir.

3. Dil, ırk, cinsiyet, din, mezhep ayırımı gözetmeksizin insanlara eşit davranmak gerektiği kavratılmalıdır.

4. Öğrenciler, üretici ve devrimci bir görüşle eğitilmeli, aktarmacılıktan, ezbercilikten arınmış; yaparak - yaşayarak öğrenmeye önem verilmelidir.

5. Halkın devrimci, tutarlı, örf ve adetleri gözönüne alınmalı, ona salt önder olmaya ve öğretmeye kalmadan, ondan öğrenme yolları aranmalıdır.

6. Kişiye kendi toplumunun sosyal, politik, ekonomik durumunu kavratacak bilgiler verilmeli, kendi ulusunun ekonomik, sosyal ve politik durumunu diğer uluslarla karşılaştırabilecek düzeye getirilmeli, bağımlı ekonomi ile kalkınmanın olamıyacağı kavratılmalıdır.

7. Egemen emperyalist kültürlerden kendisini koruyacak, yurdunu bu kültürün etkisinden uzak tutacak yurttaşlar yetiştirilmelidir.

8. İnsan haklarına saygılı, toplumun yararını kişisel yararları üstünde tutabilen, barışsever insan tipi yetiştirilmelidir.

9. Ulusal kaynakları koruyan, değerlendiren, yurttaşlar yetiştirmek yolunda çaba harcanmalıdır.

10. Eğitimin, bilime, sanata, uygarlığa katkıda bulunacak yaratıcı ve yapıcı bir nitelik kazanması sağlanmalıdır.

Görülüyor ki bu ilkelerin ulusun çözüm bekliyen sorunları ile organik bağı vardır. Bu nedenle TÖB - DER ve TÖB - DER'li öğretmenlerin eğitim sorunlarına bakış açısı yurt sorunları bütünlüğü içinde olmaktadır. Bu ilkelerin gerçekleşmesi için toplumun ilerici güçleri ile sonsuz ilişkiler içinde olması gerektiğine inanmaktadır.

ÖĞRETMEN - HALK İLİŞKİLERİ

Karşı devrimci egemen güçler, Türkiye'nin geri bıraktırılmışlığı koşulları içinde namuslu aydın görevini yerine getiren öğretmeni ve onun örgütlerini halktan soyutlamanın çabası içindedirler. Bu çabalarında belli ölçülerde başarıya da ulaşmışlardır. Halkın yoksul kesiminden gelen öğretmenler, halkın öğretmeni olduğunu unutmuş, halka yabancılaşmış, «öğretmenin halkla bütünleşmesi» gibi yanlış bir sloganın doğmasına yol açmıştır. Öğretmen ve halk karşıtlığı yoktur. Öğretmen halkın öğretmenidir ve halkla bütünleşmesi gibi bir sorunu yoktur. Devrimci öğretmenin önündeki temel görev, egemen güçlerin, öğretmeni halkla yabancılaştırma çabaları karşısında uyanık olmak ve oyunlarını bozmaktır.

TÖB - DER'li öğretmenler oynanan oyunu kavramışlardır. Bunun en büyük kanıtı kıyılan, sürülen, dövülen devrimci öğretmene halkıp sahip çıkmasıdır. Halk devrimci öğretmenin kendi çıkarlarını halkın çıkarları bütünlüğü içinde düşündüğünü bilmekte ve devrimci öğretmene yapılan saldırıların kendi öz çıkarlarına olduğunu bilmektedir.

Bu değerlendirmelerin ışığında, TÖB - DER'li öğretmenlerin halkla ilişkilerde izliyeceği yöntemi şöyle sıralıyabiliriz :

1. Öğretmen halktan soyutlanamaz. Halkın için

yaşantısını genellikle halkla birlikte yürüten öğretmen, halkla kendisi arasında doğal olarak var olan çelişkileri asgariye indirmelidir.

2. Devrimci öğretmen iyi bir halk gözlemcisi olmalı. Halkın kendi iç çelişmesini saptamalı, bu iç çelişmeleri halkın eğitiminde kendisine eylem kılavuzu yapmalıdır.

3. Devrimci öğretmen halkı sevmeli, halkın arasına çok rahat katılmalı ve onların yaşantısına karışmalıdır. ziyaretlerine önem vermeli, halkın ve bireylerin acılarına ortak olmalı, sevinçlerine katkıda bulunmalı, bireylerin maddî ve manevî güçlüklerinde onların yanında olmalı ve onlara moral gücü vermelidir. Bütün bunları yapabilmek içinde, kişilerle olan ilişkilerini, sürekli ve çülü gözleme dayanan bir yöntemle yürütmelidir.

4. Devrimci öğretmen halkın güven ve sevgisini kazanmalı, onlara ters düşecek bütün tavır ve davranışlardan kaçınmalıdır.

5. Devrimci öğretmen halkın kökleşmiş gelenek ve göreneklerini, çevre kültürünü çok iyi bilmeli, sürekli olarak halktan öğrenmeye çalışmalıdır. Halktan öğrendiklerini de devrimci teori süzgecinden geçirerek tekrar halka aktarmalıdır.

6. Devrimci öğretmen halkın inançlarına karşıt olmamalı, sınıfsal nitelik taşımayan, üretim ilişkilerine dayanmayan, soyut devrimci kavramlar uğruna halkla karşı karşıya gelmemelidir.

7. Devrimci öğretmen halkın eğitiminde çevresel ekonomik çelişkilerden yararlanmalıdır.

TÖB - DER ŞUBELERİNİN GENEL MERKEZLE İLİŞKİLERİ

Ülke sorunlarının çözümüne ışık tutacak devrimci eğitim çalışmaları içinde, genel merkezle ilişkilerde örgüt disiplini anlayışı ile hareket edilmelidir. Bölgesindeki çalışmaları eşit zaman aralıkları ile genel merkeze bir rapor halinde sunmalı, yapılacak çalışmaları önceden genel hatları ile programlaştırmalı, bu programı da genel merkeze göndermelidir.

Örgütlenmeyi daha ileri boyutlara ulaştırabilmek için, örgütün genel politikasını yakından izlemeli, çalışmaları değerlendirmeli, genel merkeze, uyarıcı ve yön verici eleştirilerde bulunmalıdırlar.

Örgütün yaşıyabilmesi ve gelişebilmesinin tek maddî kaynağı üyelerden alınan ödentilerdir. Bu ödentilerden Genel Merkez payı tüzük hükümlerine uygun olarak aksatılmadan gönderilmelidir. Bu nedenle şubelerde gereksiz harcamalardan kaçınılmalıdır.

Genel Merkezin şubelerle organik bağının önemli bir kesitini oluşturan bürokratik yazışmalara önem verilmeli, istenen her türlü bilgi ve genel merkeze iletilmek için şubeye yapılan müracaatlar anında Genel Merkeze iletilmelidir.

Şubelerde yapılacak geniş kapsamlı eğitim girişimlerinde (Konferanslar, açık oturumlar gibi), bölgedeki danışma kurulu üyesi ve bölge temsilcisi ile ortak çalışma planlanmalı, eğitim çalışmasının konusu ve günü önceden genel merkeze bildirilerek olanaklar ölçüsünde, en az bir genel merkez temsilcisinin çalışmalara katılması istenmeli, çalışmaların sonucu, danışma kurulu üyesi, bölge temsilcisi şube yönetim kurulu ve genel merkez temsilcisinin bir toplantı ile değerlendirilmeli ve rapor olarak genel merkeze sunulmalıdır.

Örgütün yayın organı olan haber bültenine gerekli ilgi gösterilmeli, eleştirilmeli, çeşitli inceleme yazıları, bölgedeki olayları devrimci bir değerlendirme ile işleyen yazılar gönderilmelidir.

TÖB - DER ŞUBELERİNİN ÇEVRE ŞUBELERLE VE ŞUBE BULUNMAYAN YERLEŞME MERKEZLERİYLE İLİŞKİLERİ

TÖB - DER'li öğretmen kitlelere, gerçek dayanışmanın önemini ve sağladığı yararları öğretmek ve somut olarak göstermek zorundadır. Bu TÖB - DER'in kendi kitle çizgisi içinde gelişebilmesinin, bilinçli bir şekilde yurt sathında örgütlenebilmesinin kaçınılmaz bir şartıdır. Aksi, kendi içine kapanık yerel örgüt görünümünü kazandırır şubeye. Bu anlayışla:

1. Şube de yapılacak eğitim çalışmalarına, çevre şubelerden mümkün olduğu kadar çok öğretmenin katılması sağlanmalı, çevre şubelerin yaptığı eğitim çalışmalarına aynı ilgi gösterilmelidir.

2. Çevre şube yönetim kurulları ve üyeleri ile iyi ilişkiler kurulmalı, sık sık geziler yapılarak söyleşi toplantıları düzenlenmelidir.

3. Çevre şube sorunlarına sahip çıkılmalı, kendi tecrübelerini onların bilgilerine sunarak sorun çözümlenmeye çalışılmalıdır.

4. TÖB - DER Şubesi bulunmayan yerleşme merkezlerindeki öğretmenlerle iyi ilişkiler kurulmalı, sık sık örgütlenme gezileri yapılmalıdır.

5. TÖB - DER Şubesi bulunmayan yerlerdeki öğretmen kuruluşları ile iyi ilişkiler kurulmalı, TÖB - DER in öğretmen örgütlenmesindeki yeri ve örgüt felsefesi açık ve anlaşılır bir dille anlatılmalıdır.

6. TÖB - DER Şubesi bulunan ya da bulunmayan yerlerde, ilerici kuruluşlarla iyi ilişkiler kurulmalıdır.

7. Bölgedeki TÖB - DER Şubelerinin çalışmaları ve sorunları, şube yönetim kurullarının ve bölge temsilcisinin de katılması ile yapılacak yöneticiler seviyesindeki toplantılarda değerlendirilmeli ve bölgesel çalışma ilkeleri saptanmalıdır.

ŞUBE YÖNETİM KURULLARININ ÜYELERLE VE ÜYE OLMAYAN ÖĞRETMENLERLE İLİŞKİLERİ

Şube yönetimine getirilecek arkadaşların, belirli bir bilinç düzeyinde olmasına dikkat edilmesi gereği yanında, çevre öğretmenleri ve halkla ilişkilerinde de denenmiş olması gerekir. Halk ve öğretmen tarafından sevilip sayılma, devrimci önder öğretmenin başta gelen niteliklerindendir. Örgüt içi eğitimle bu özelliğin tüm üyelerimize yaygınlaştırılması amacımız olmalıdır.

Şube lokalleri, kumarhane ve içki içme yeri olmaktan hızla arındırılmalı, bir eğitim yeri olarak kullanma çabalarına girilmelidir. Lokal kapılarımız ardına dek halka açılmalı ve halkın eğitimi konusunda hizmete sunulmalıdır. Halkın rahatça girip çıktığı, sorunlarının çözümünü bulabildiği bir yer olmalıdır.

Yönetim kuruluna seçilmiş arkadaşlar, bu görevin devrimci sorumluluğunu taşımalı ve işi ciddiye almalıdır. Lokal temizliğinden, üye ödentilerinin toplanmasına dek bütün görevlerde aktif olmalıdır.

Yönetim kuruluna seçilmiş olan arkadaşlar, üyelerle

DÜNYA ÖĞRETMENLERİNİN MÜCADELESİ (*)

FISE Genel Sekreteri
Daniel RETUREAU
Çeviren : Şiar YALÇIN

... Halkların kaçınılmaz nihaî zaferini en barbarca araçlarla geciktirmeye çalışan emperyalizm, sosyalist ülkelerin yardımından ve bütün dünyadaki emekçi sınıflarla ilerici güçlerin desteğinden faydalanan ulusal kurtuluş savaşlarının ve geniş anti-emperyalist cephelerin ortak eylemlerinin başarıları karşısında gerilemiş ve savunmaya geçmiştir.

FİSE dünyanın her tarafındaki öğretmenlerin birliği için çalışmakta, emperyalizm ve sömürgeciliğe karşı savaşmakta, Dünya İşçi Sendikaları Federasyonunun eğilimleri doğrultusunda barış, sosyal ilerleme ve tek bir sınıf temeline dayanan sendikal eylemler için mücadele etmektedir.

Öğretmenlerin, ücret, yaşama koşulları, sendikal ve demokratik hak ve özgürlükler gibi sorunları, onları işçi sınıfına yaklaştırmaktadır.

Kapitalist ve sömürge boyunduruğu altındaki ülkelerde, öğretmenler, çok uluslu şirket ve tröstlerin çıkarlarına karşı savaş açmak zorundadırlar.

Bu da öğretmen örgütlerini, daha yakın bir uluslararası birlik ve işbirliği imkânlarını aramaya itmektedir...

...Eğitim ve meslekî yetiştirme (formasyon) sorunları ile ilgili olanlar sadece öğretmenler değildir...

Birçok kapitalist ve gelişmekte olan ülkelerde, eğitimin demokratikleştirilmesi ve halk kitlelerinin eğitimin her düzey ve kademesinden yararlanabilmelerinin sağlanması, eğitimin içeriğinin de halkın yararına ve sosyal ilerlemenin gereklerine uygun bir şekilde bilimsel ve kültürel bir nitelik kazanması için kitle mücadeleleri hızlanmakta ve yagınlaşmaktadır...

---

organik bağlarını kesmemeli, üyelerin yönetime aktif olarak katılmalarını sağlamalıdır. Tüzüğümüzde belirtilen kollar kurulmalı ve üyeler bu kollarda görevlendirilmelidir.

Her türlü olanaklardan yararlanılarak, derneğe üye olmamış öğretmenlere, üye olmanın yararları anlatılmalı, bu öğretmenlere örgüt yayınlarını ulaştırmalı, zaman zaman «üyeliğe, örgütlenmeye çağrı» mektupları yazılmalıdır. Her üyenin en az bir üye sağlaması çalışmalarına gidilmelidir.

Bütün üyeler, aylıklarını alır almaz ödentilerini verme bilincine ulaştırılmalı, başta sayman olmak üzere, yönetim kurulu üyeleri bu konuda gerekli titizliği göstermelidir. Bölge koşullarına göre gereğinde tek tek üyelerin okullarına giderek, okul temsilcileri atayarak, mutemetliği TÖB - DER'li öğretmenlerin almasını sağlıyarak ödentilerin tam toplanaması sağlanmalıdır.

Şube yönetim kurulları, üyelerin tek tek sorunları ile ilgilenmeli çözüm getirmeye çalışmalıdır.

Genel olarak şube sorunlarının çözümünde bölge temsilcisi ile ilişki kurmalı, bölge temsilcisinin öneri ve direktiflerini dikkate almalıdır. Tüm çalışmalardan bölge temsilcisini haberli kılmalıdır.

Genel Merkezle yazışmalarda titizlik göstermeli, sağlam bir dosyalama sistemi kurulmalıdır. Bağlı olduğumuz yasanın öngördüğü defterler titizlikle tutulmalıdır.

TÖB - DER'in yeri, ilkeleri, felsefesi bellidir, açıktır. TÖB - DER, halktan yanadır, halkla bütündür, halktır. TÖB - DER emekten yanadır, emekçiden yanadır. Emeği, onun kaynağı insanı en yüce değer sayar. Uğraşımız onun gerçek yerini bulmasıdır.

TÖB - DER hiçbir zaman soyutlanmış öğretmen sorunlarının savunucusu olmamıştır, olmayacaktır da.

Gelir dağılımının emekle, olabildiğini ters orantılı olduğu çarpıtılmış kapitalist ekonomilerde, Anayasa'nın ve yasaların lafta kalmasına bile sabır göstermeyen egemen güçlerin iktidarında öğretmen sorunu, memur sorunu şu ya da bu sorun değil, toplum sorunu vardır. Yönetiminin bu noktadan başlamaktadır.

İçinden çıktığımız ortamı doğru değerlendirmek zorundayız.

Yapılan Anayasa değişiklikleri ve buna bağlı olarak getirilen baskı unsuru, demokratik hakları kısıtlayan yasaların geçerli olduğu ortamdayız.

Yeni dönem kavramının özü sadece şudur 1961 den bu yana sürdürülen sosyal uğraş, kitlelere yeterince maledilememiştir. Kitlelerin sınıf bilincine ulaşmada gösterdiği belirli bir aşama sonucu, kendine daha yakın, daha gerçekli gördüğü siyasal örgütlere eğilim, yönelme göstermiştir.

Sendika hakkı istemiyoruz, alacağız. Yıllardan beri verdiğimiz yiğit, sürekli ve inançlı uğraşıdan alıyoruz bu gücümüzü.

«Görevde kalması sakıncalıdır» gerekçesiyle görevden alınan bir üyemiz için 500 imzalı öğrenci velilerinin tepkisi şöyle ; «Ayni görüşte değiliz, gerek köyümüz için gerekse çocuklarımız için öğretmenimizin görevde kalması değil, görevden alınması sakıncalıdır.» Halk, çıkarlarının, yararlarının yerini, kaynağını görmüş, saptamıştır.

Topluma yönelik her çabanın, her olumlu adımın yanındayız, ama ona karşı her adımın, düşüncenin kesinlikle karşısındayız. Kim ve hangi siyasal iktidar olursa olsun. Bu nedenle değerlendirmemiz gerçekçi olmalı, ilişkilerimiz ölçülü olmalı.

Şartlanmaya, kesinlikle yer yoktur. Biz, bizim, bizden değil, değerlendirmelerine devrimciliğimizin sürekliliği ile ters düşer.

Hiçbir sekter tutuma da kapılmadan, yiğit, inançlı akıllı uğraşımızı sonuna dek sürdüreceğiz.

(*) 7 - 8 Şubat 1974'de yapılan TÖB - DER Seminerine sunulan bildiridir.

...Bu halkçı savaşlar kapitalist sisteme, emperyaliz-me ve onun sömürgecilik politikasına karşı yürütülen daha geniş ve genel savaşın bir parçasıdır.

Okul, sınıf mücadelesinin sahnesi olmaya başlamış-tır; bu zamanımızın kendine özgü niteliklerinden biri-dir: Tekellerin ve çok uluslu şirketlerin gücü toplum ha-yatının bütün alanlarına yayılmış, gençler ve öğrenciler dahil olmak üzere, bütün halk tarafında bu güce karşı amansız bir savaş sürdürülmeye başlanmıştır.

Okul, toplumun ahlâkî, kültürel, teknolojik ve bilim-sel kazançlarını yetişen kuşaklara aktarmanın belli baş-lı araçlarından biridir. Bunların çağımızdaki giderek artan karmaşıklığı okul denilen bu özel kurumun varlığını belirlemekte ve haklı göstermektedir. Ancak okul aynı zamanda egemen sınıflarca mevcut sosyal ilişkileri sür-dürmek ve egemen ideolojiyi benimsetmek için bir araç olarak kullanmakta, ayırıma dayanan niteliği aracılığı ile toplumun tabakalaşmasını devam ettirmek için okuldan yararlanılmaktadır.

Okul toplumdan ayrı ve bağımsız düşünülemez...

...Eğitimin zorluklarına ve masraflarına rağmen, okulu muhafaza etmek ve geliştirmek ve bu arada onun bilimsel içeriğine ağırlık vermek ve onu ulusal kül-türün geliştirilmesiyle ahenkleştirmek son derecede önem-lidir.

Emekçi sınıflar bunun farkındadırlar. Daha iyi bir meslekî eğitim için, politeknik ve kültürel bir temele dayanan bir eğitimin her düzeyine ulaşabilmek ve böy-lece eğitimlerini daha etkin bir şekilde sürdürebilmek için mücadele etmektedirler. Öğretmenlerin yanısıra, OECD konferansının, «gençliğin eğitim süresine bir sı-nır tayin etmek ve böylelikle eğitim kaynaklarını başka gurupları için serbest bırakmak ve herkese kişiliğine uygun bir eğitim tipi sağlamak» şeklindeki politikasına karşı savaşmaktadırlar.

Emperyalizmin egemenliği altında bulunan tüm ül-kelerde eğitim bir bunalım içindedir. Bu bunalım, genel kapitalizm bunalımının giderek vahimleşmesini yansıt-maktadır. Burjuvazinin artık gençliğe sunabileceği bir ideali yoktur, onun için okulu kapitalist birikimin doğru-dan doğruya hizmetine koşmayı istemekte, bunun için de kendi egemenliğini pekiştirmeye çalışmakta, eğitimin bilimsel ve kültürel içeriğine karşı çıkmakta, çeşitli ayı-rımları daha da belirginleşmektedir.

Doğrudan doğruya sömürgeciliğin ya da yeni sömür-geciliğin (neo-kolonyalizmin) egemenliği altında bu-lunan ülkelerde, halklar okuma yazma yeteneğinden yok-sundurlar, ulusal kültür gelişme olanağından yoksundur ve eğitimin içeriği sömürgeci gücün çıkarlarına göre saptanır.

Aksine, halkların mücadelesi bu tür sömürüyü hedef aldığı takdirde, eğitim ödenek ve personel yetersizliğine rağmen gelişmekte, acıklı sömürge mirası giderek tasfiye edilmekte ve cahilliğe karşı savaş önemli ve sağlam adım-larla ilerlemektedir

Eğitim alanında kesin bir ilerleme ancak politik, ekonomik ve sosyal kurtuluş sayesinde sağlanabilir.

Sosyalist ülkeler, değişik tipte bir toplumun, değişik tipte bir okulun mümkün olduğunun ve bunun gerek bi-reyin, gerekse toplumun çıkarlarına ... olduğunun kanıtıdır. Sosyalist ülkelerde okul sürekli olarak geliştirilmekte, iyileştirilmekte, gerçekten eğitilmiş kül-türlü insanlar yetiştirmekte, bunlar doğanın gerçek sahip ve hâkimleri olmakta, ekonomik, sosyal ve kültürel geliş-meyi örgütlemektedirler. Bu şekilde yetişen bireyler ger-çekten özgür erkek ve kadınlar olarak kişisel çıkarlarını toplumun gereklerinin dışında ve üstünde değil, onunla bir görmekte ve herkesin özgür gelişmesi tüm toplumun özgür gelişmesinin koşulu haline gelmektedir.

Bu örnek bugünkü mücadelerde önemli bir rol oyna-makta, öğretmenlere insanlık ülküsünün sosyalist bir top-lumun dışında gerçekleştirilemeyeceğini göstermektedir.

Kapitalist ülkelerde okulun bunalımı öğretmenlerin çalışma ve yasama koşullarının gittikçe kötüleşmesine yol açmaktadır. Öğretmenler bu bunalımdan sorumlu olma-dıkları halde, çoğu zaman görevlerini gereğince yerine getirmemekle suçlandırılmaktadırlar.

Kimi insanlar bu durumu değiştirmek için çalışmakta ve eğitimin bozulmasına karşı sadece yeni öğretim yön-temleri ile mücadele etmeyi öngörmektedirler. Ne var ki, sorunlarının gerçek çözümü ancak, yaşama ve çalışma koşullarının iyileştirilmesine yönelik sendikal mücadele-den geçecektir. Bunun için de, eğitime daha geniş öde-nekler ayrılmalı, eğitimin demokratlaştırılmasına gidilme-lidir. Bu mücadeleler öğretmenleri diğer emekçi sınıfla-ra daha da yakınlaştırmakta ve mevcut sınıf dayanışmasının bilincine varmalarını sağlamaktadır.

Ancak öğretmen sendikalarının tümü henüz bunun bilincinde değildir. Fakat bu fikirler üyeleri arasında gün-den güne daha çok taraftar kazanmaktadır.

Bu bakımdan, FİSE'nin, gereken düzeylerde tüm emekçi sınıfların örgütleri arasında daha yakın bağların kurulmasını sağlamak için üzerine düşeni yapması ka-çınılmazdır. Kitle ve sınıf temeline dayanan birlikçi (üniter) mücadele eylem ve yöntemlerini desteklemek şarttır.

FİSE, 7. Dünya Sendikaları Kongresinin tavsiye ka-rarları doğrultusunda etkinliklerini sürdürmekte, geliştir-mekte, meslekî sounlar çerçevesi içinde çeşitli kategori-lerin özelliklerini ve ayrıca bölgesel farklılıkları göz önünde bulundurmaktadır.

Öğretmenler için sadece dernekçilik söz konusu de-ğildir. Bu, onların öteki emekçi sınıflardan kopması anla-mına gelir. Onun için, öğretmenlerin sadece kendi özel sorunları ile (statüleri, sendikal hakları, ücretleri, eğitimin içeriği, öğretim metodları gibi) değil, temel sorunlarla da derinlemesine uğraşmaları, genel taleplerde bulunma-ları, genel çözüm yolları önermeleri gerekir. Bu sayede uluslararası bir plânda birlikçi platformların temelini kurabilirler ve ulusal örgütlerin de çalışmalarını ve mü-cadelelerini esinleyebilirler.

FİSE'nin uyguladığı bu doğru politika ve yönelim daha yakın bir birlik ve işbirliğine ve öğretmenlerin ortak bir platformda mücadelelerini daha etkin bir suret-te sürdürmelerine yol açacaktır.

(*) FİSE Genel Sekreteri Daniel Retureau'nun Dünya Sendikalar Birliğinin 8. Kongresinde yaptığı konuş-madan parçalar.

EĞİTİM TİCARETİ

Kemal ÜSTÜ

Ülkemizde yeni bir ticaret dalı daha ortaya çıktı, özellikle şu üç - beş yıl içinde.. Hem de hızla gelişen bir ticaret! Bir başka deyişle, EĞİTİM SÖMÜRÜSÜ!

Bu ticaretin izinlisi - izinsizi, gizli - kapaklı olan yönleri var. İlk'inde, orta'sında ve yüksek dereceli olanında değişiyor kâr oranları. Bu tür sömürü piyasasında milyonlar dönüyor... Hepsi de bir umudun peşinde, ana - babaların cebinden çıkıyor.

Hani, Anayasa'nın 50. maddesine göre «Halkın öğrenim ve eğitim ihtiyaçlarını sağlama Devletin başta gelen ödevlerinden» idi? Yoksa, değişenler arasına girmemiş bu madde de «lüks» biçiminde mi yorumlanıyor dersiniz.

Yakın yıllara dek, özel okul kurucuları milyonlar vurduktan sonra bu okullar devletleştirilince, çok kısa bir süre içinde çeşitli adlar altında «Özel dershaneler» sardı büyük kentler piyasasını.. Kur'an kursları misali, gün geçtikçe çoğalıyor; kimsenin ne para, ne vergi hesaplarını, ne de eğitim değerlerini sorup açıkladığı var.

Ve ancak!..

Gazetelerde, sinemalarda, radyo ve televizyonda; caddelerin kavşak noktalarına gerilmiş boyalı bezlerde, duvarlara yapıştırılmış kocaman afişlerde ve hemen her yerde eğitim ticaretinin ilânları, reklâmları var. Bir çamaşır suyu reklâmında «önemli olan beyazlık» gibi, özel dershaneler için de önemli olan, paradır para!

Reklâmlarda bol bol «test uzmanları»ndan söz ediliyor. Bu alanda ne de çok uzman yetiştirmişiz, diye sevinmeli. Okullarımızda öğrencilerimizin bilgilerini ölçen, Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilmiş «resmî» test uygulaması yok ama, giriş sınavları Amerikan özentili testlerle yapılıyor. Özel dershaneler önceki yılların uygulanmış testlerini elde ederek yüzlerce liraya satılan kitaplar «telif»inde birbirleriyle yarışmakta, kitap ticareti alanını ellerinde tutmaktadırlar.

Böylesine güçlü bir sömürü düzeni karşısında enine, boyuna ve derinliğine düşünmek ve şu tür sorulara cevap aramak gerekmez mi?

Öğrenciler bir üst sınıfa, ya da bir üst okula geçmek için yeterince yetiştirilmiyorlar mı? Verilecek cevap olumsuz ise, bunun nedenleri nelerdir? Bunda öğrencilerin, okullarımızın ve de Millî Eğitim Bakanlığının payları ne kadardır? Uzun süreli okullarda iyi yetiştirilemeyen öğrencilerin, kısa süreli, denetimden ve her türlü araçtan yoksun, kâr amaçlı özel dershanelerde yetiştirilmelerine inanılıyor mu? İnanılıyorsa, bu görevi, niçin Millî Eğitim Bakanlığı yine kendi okullarında yaz aylarında tamamlayıcı ve yetiştirici kurslarla yerine getirmiyor?...

Sorun bir başka açıdan da düşündürücü bir niteli taşıyor: Kolejlere, akademilere ve fakültelere girebilm (kazanma) gerçek anlamda bir başarıyı mı, yoksa o yılı sınırlı öğrenci kadrosunu mu amaçlıyor? Bu takdirc özel dershaneler olmasaydı yine sınav sonuçlarına gö bir puvan sıralamasıyle o sınırlı kadrolar doldurulaca değil miydi? Özel dershaneler, varlıklı aile çocukları i yoksullar arasındaki boşluğu daha da açmıyor mu? Der hanelerin, kazananların adlarını reklâmlarında bol b kullanmaları, dershanelere gidemeyen yoksul öğrencil için acılı bir özlemi dile getirmez mi? Ve de «fırs eşitliği ilkesi» hangi anlamda yorumlanır?

İşte, bir başka yönden birkaç soru daha!

Resmî okul öğretmenlerinin, öğretim üyelerinin g çim sıkıntıları ya da daha iyi yaşam koşulları nedeniy özel dershanelerde açık - gizli görev almaları ve toplumc oluşan söylentiler (dedikodular) öğretmenlik mesleğin —hatta Bakanlığın ve Devletin— itibarına, güvenir gölge düşürmüyor mu? Özel dershaneler malî, idarî v özellikle eğitim sonuçları açısından yetkililerce denetl nebiliyor mu? Bu konuda açıklama yapabilecek makan lar hangileridir?

Ve benzer sorular, sorular...

Özel dershanelerin ilân ve reklâmlarına gelinc türlü - çeşitli... «Peşinatsız» olanı var, «taksitlisi» va sınavları kazandıktan sonra «ödemelisi» var, «garantilis var; son bir yenilik (!) olarak «piyangolu» olanları c türedi.. Avrupa gezili, dinlenme tatilli, eşya piyango ve de noterden senetli dershane reklâmları bile gördü Evet gördük ve güldük, ağlanacak halimize...

Düzen bu oldukça; özel dershaneler olsa da olma da, kolejler, akademiler, fakülteler sınırlı sayıda öğren alacaklar; geri kalan binler, onbinler yine sokaklara v kahve köşelerine düşecekler. Yıl yıl artacak bu sayıla İstatistik sayılarını yükseltme hevesinde olanlar, bu ti sayıların artmasından bakalım ne zaman tedirgin ol caklar?

Peki, «Hiç mi yararı yoktur, özel dershanelerin? diye bir karşı soruyu da yanıtlamak gerekir kanısındayım Elbette vardır; keçiboynuzundaki şeker misali... Devle ten aldıkları aylıklarla geçinemeyen öğretmenlerin der hanelerden sağladıkları ücretlerle pahalılığı kısmen ka şılayabilmeleri.. Aslan payları ise, kendilerini yatırım ve özel teşebbüsçü sayan dershane işletmecilerinin; tıpl bazı sömürü düzenine bağlı ticaret dallarındaki gib «ARACI»larındır.

Böyle gelmiş ama, böyle gider mi dersiniz?

ıAĞIMSIZLIK SAVAŞINDA KÜLTÜR ETKENİ

AMİLCAR CABRAL

«Ben halkına olan borçlarını ödemek ve devnin bir adamı olmak istiyen sıradan bir Afrikalım» diyen Amilcar Cabral, 1925 yılında Bafata, uinea (Bissau) da doğmuştur. Bir tarım bilimi ;manı olan Cabral, 1954 yılında Lizbon'da söürgeciliğe karşı çıkan hareketin temelini atmıştır. ə56 yılında PAİGC'i «Guinea (Bissau) ve Yeşilırun Adaları Kurtuluş Afrikası Partisi» kuran abral, ölünceye kadar bu örgütün başkanı kaldı. ə63 yılının başlarında Guinea (Bissau) kurtuluş ıvaşını örgütliyerek 10 yıl içinde ülkenin dörtte ;ünü bağımsızlığa kavuşturdu. Kuramcı ve örgüti bir kişi olarak yeteneği ve kendine özgü fizikıl yürekliliği ona dünya çapında saygı kazandırıştır. Cabral, bütün gücünü adadığı uzun savaşın sonunu görmeden, 20 Ocak 1973 günü Konakri'de idam edildi.

Yayınladığımız bu metin, Temmuz 1972 de, ırk, kişilik ve onur kavramlarını ele alan bir Unesco araştırma toplantısına Amilcar Cabral'ın sunduğu bir incelemeden alınmıştır. Guinea (Bissau) kurtuluş hareketinin kahramanlarından biri olarak kabul edilen Amilcar Cabral, hem düşünce hem de eylem bakımından seçkin bir kişiydi. Ülkesinin geleceğini her açıdan düşünmüştü. «Kurtuluş hareketinin gerçek temeli» olarak gördüğü kültürün, her şeyden daha önemli olduğunu ileri sürmüştü. Bağımsızlık savaşında eğitime öncelikle yer verilmesi üzerinde durmuştu. «Çocuklarımıza, bildiğimiz en iyi şeyleri öğretmeliyiz. Onlar bizim uğraşımızın çiçeğidir» diyordu.

Halkların ulusal kurtuluş ve bağımsızlık savaşları sanlık adına çok büyük bir gelişme olarak görülmekte çağımız tarihinin başlıca sorunlarından biri olmaktadır. Emperyalizmin nesnel olarak bir incelemesini yapak olursam emperyalizmi ister bir olgu isterse de doğal r tarihsel olay olarak ele alalım, emperyalist egemen:, çeşitli yoksulluk ve yolsuzluklara yol açmakla, insan kültür değerlerini yok etmekle beraber tek başına umsuz bir gerçek değildir. Kuzey yarıkürede yer alan tı ülkedeki soygunculuğun, yabancı ülke mallarından le edilen kazancın cebe indirilmesinin ve yabancı ülke lklarının aşırı derecede çalıştırılmasının sonucu olan rmaye birikimi, yalnız sömürge tekelciliğini, dünya praklarının bölünüp pay edilmesini ve emperyalist egeənliğini doğurmakla kalmamıştır.

Zengin ülkelerde, sürekli olarak daha yüksek kazanç:ın peşinde koşan emperyalist sermaye, insanoğlunun ratıcı gücünü artırmış ilimin, tekniğin ve teknolojinin zla gelişmesi sayesinde üretim araçlarında büyük bir ğişiklik yaratmış, emeğin toplumca örgütlenmesini pe;tirmiş ve çeşitli halk bölümlerinin yaşama düzeylerinin lkınmasına yol açmıştır.

Sömürgecilik, halkı tümüyle ya da yavaş yavaş orlan kaldırmaya gitmediği zaman da, toplumun tarihsel recini engeller. Emperyalist sermaye bu durumda yerli lk topluluklarına yeni ilişkiler kabul ettirir ve toplum ərisinde çatışmalar, uyuşmazlıklar doğar.

Para çevrimi ve gerek iç gerek dış pazarın gelişmesi ülke ekonomisine yeni ögeler katılmaktadır. Böylele tarihsel gelişmenin çeşitli evrelerinde bulunan insan pluluklarından ya da halklardan yeni yeni ulusların ğmasına yol açılır.

Emperyalizmin dünyamıza yeni dünyalar kattığını, toplumların gelişme evrelerine yenilikler getirdiğini, yarattığı peşin hükümler, ayrımlar ve suçlarla beraber, insanlığa daha derin bilgiler sağlamağa çalıştığını kabul etmek, emperyalizmin savunmasını yapmak değildir.

Emperyalizmin çeşitli kıtalardaki egemenliği yalnızca insanlar arasında değil toplumlar arasında da çok yanlı ve giderek artan bir karşılaştırmaya yol açmaktadır.

Emperyalist egemenliğin olumlu ya da olumsuz bir biçimde uygulanması eskiden olduğu gibi bugün de egemen olunan halk ile bu halkın içinde yaşadığı tarihsel gerçeği (aynı zamanda ekonomik, sosyal ve kültürel gerçeği) tam olarak bilmeyi gerektirir. Bu bilgi de, **egemen olanın tarihsel** gerçeği ile karşılaştırılarak tanımlanır.

Tarihsel içerik açısından birbirinden farklı görev açısından ise birbirine karşıt iki varlığın genellikle sert bir biçimde karşılaşmasıyla sonuçlanan emperyalist egemenliğin uygulanması için bu gerçeğin bilinmesi kaçınılmaz bir zorunluluktur. Bu tür bir gerçeğin bilinmesi için yapılan araştırmalar, bu gerçeğin tek yanlı, öznel ve çoğu zaman da dürüst olmayan yapısına karşın insan ve toplum bilimlerinin genel olarak zenginleşmesine katkıda bulunmaktadır.

Gerçekten de insanoğlu, emperyalist egemenliğin var olduğu XX. yüzyılda öteki insanlara ve öteki toplumlara geçmiş yüzyıllara oranla daha çok ilgi duymaktadır. Nitekim, emperyalist egemenliğin boyunduruğu altında olan toplumlarla ya da topluluklarla ilgili olarak tarih, etnoloji, toplum, bilim ve kültür alanında yığınla bilgi, varsayım ve kuram toplanmıştır.

Bu arada, ırk, kast, kavim, ulus, kültür, kişilik, onur vb. gibi kavramlar insanoğlunu ve «ilkel» ya da «geliş-

me» halinde olan toplumları inceleyen kişiler için önemli birer araştırma konusu olmuştur.

Daha yakın bir zamanda ise, bağımsızlık hareketlerinin başlamasıyla, bu savaşlar açısından toplumların özelliklerini araştırmanın ve böyle bir çatışmayı başlatan ya da yavaşlatan etkenleri belirlemenin gerekli olduğu apaçık görülmüştür. Araştırmacılar bu konuda kültürün özel bir önem taşıdığını belirtmektedirler. Demek ki kurtuluş hareketinin (bağımsızlık öncesi) gelişmesinde kültürün oynadığı rolü açıklamayı amaçlayan herhangi bir çalışma emperyalist egemenliğin boyunduruğundan kurtulmaya çalışan toplumların genel uğraşları için büyük bir katkı olacaktır.

Bağımsızlık savaşlarının genellikle kültür gösterileriyle başlaması, boyunduruk altında bulunan halkın toplum hareketleri başlamadan önce bir «kültür rönesansı»ndan geçtiği fikrini doğrulamaktadır. Hatta daha da ileri giderek, kültürün, bir seferberlik yöntemi ve bağımsızlık savaşı için bir silah olduğu söylenebilir.

Kendi öz savaşımızda ve hatta tüm Afrika'nın savaşından edindiğim deneylere dayanarak diyebilirim ki, kurtuluş hareketlerinin gelişmesinde kültürün oynadığı temel rol konusunda benimsenen görüş, yanlış olmasa da kanımca çok sınırlıdır. Bu da, bence, seçkin halk topluluklarının ya da sömürge diasporalarının düzeyinde yer alan gerçek ama sınırlı bir olayın yanlış olarak genelleştirilmesinden ileri gelmektedir. Bu genelleştirme, sorunun bir temel verisini ya bilmemekte ya da önemsememektedir: Yabancı egemenliğine karşı koyan halk kitlelerinin kültür direnci ortadan kaldırılamaz.

Kimi özel durumlar dışında, sömürgeleştirme süresi (en azından Afrika'da) sömürge toplumunun kültür ve geleneklerindeki temel ögeleri yıkacak denli uzun sürmemişti. Emperyalist egemenliğin Afrika'daki sömürgeci deneyi olumlu olduğu ileri sürülen biricik çözüm yolunun (ırk kırımı, ırk ayrımı ve «apartheid» dışında) yani, sömürgeleştirilmiş olan halkın kültür direncini ortadan kaldıracak tek çıkar yolun, sömürgeci güç tarafından bulunan «özümleme» yolu olduğunu göstermiştir. Ne var ki, «giderek artan özümleme» siyasetinin tam olarak başarısızlığa uğraması, bu kuramın yanlışlığını gösterdiği kadar, sömürülen halkların direnme gücünü de göstermektedir (1).

Öte yandan, çoğunluğunu yerli halkın oluşturduğu sömürgelerde, sömürgeci ülke bu topraklara kendi ülkesinin insanlarını yerleştirmeğe çalışsa bile sömürgeci ülkenin özellikle kültürel açıdan kapladığı bölgeler daha çok kıyı bölgeleriyle, iç kısımlarda yer alan sınırlı bir kaç kesimdir. Sömürgeci gücün kültür etkisine başkentin ve birkaç kent merkezinin ötesinde rastlanmaz. Bu kültür sömürgelere özgü toplumsal pramidin düzeyinde hissedilir (öyle bir piramidi de sömürgecilik yaratmıştır zaten); ve özellikle de «yerli küçük burjuvazi» ile kent merkezlerinde çalışan kimi işçileri etkiler.

Sonuç olarak kırsal kesimlerde yaşayan halk ile kent halkının büyük bir bölümü (toplam olarak yerli halkın % 99'undan fazlası) sömürgeci gücün kültürel etkisinden uzak yaşamaktadır.

Buraya kadar söylediklerimizden de anlaşıldığı üzere, kültürün ve geleneklerin yıkılıp yok edilmesi yalnızca sömürülen halk kitleleri açısından değil yerli egeme sınıflar (geleneksel başkanlar, soylu aileler din yetkilileı açısından da olanaksızdır.

Yabancılarla işbirliği eden bir grup insan tarafında baskıya uğrayan, kırılan, hor görülen, ihanete uğraya kültür, köylere, ormanlara, sömürgeciliğin kurbanı ola ların beyinlerine sığınarak bütün fırtınalardan sonra ‹ yaşamasını bilmekte, kurtuluş savaşları sırasında bile y yılmasını sürdürmektedir.

İşte bu nedenledir ki halk kitleleri için «kaynakla dönüş» sorunundan ya da bir «kültür rönesansı»nda söz etmenin gereği yoktur; çünkü böyle bir kültürün t şıyıcıları ve gerçek kaynakları bu halk kitlelerinin ke disidir. Ve bu halk kitleleri, kültürün gerçek yaratıcıla tarihin gerçek kurucularıdır.

Demek ki, kültürün kurtuluş savaşlarının gelişm sinde oynadığı rolü tam olarak değerlendirebilmek iç kendi kültürlerini koruyan halk kitlelerinin durumu i az çok, özümleşmiş, kökeninden uzaklaşmış ve kült açısından sağlıksız olan toplumsal sınıflar arasında b ayrım yapmak hiç değilse Afrika için gereklidir.

Yerli ama sömürgecilik taraftarı olan seçkin halk s nıfları kendi yerli toplumlarına özgü birtakım kültü ögelere sahip olsalar bile, sömürgeci kültürün içerisin yaşamaktadırlar. Ayrıca, gerek toplumsal davranış g rekse yerli kültür ögelerinin değerlendirilmesi açısınd sürekli olarak bu yabancı kültürle özdeşleşmeye çalışırla

Sömürgeleştirilen iki üç nesilden sonra devlet göre lilerinden, çeşitli ticaret dallarında çalışan memurlarda özel meslek sahiplerinden ve kentlerde ya da köylerde mal mülk sahibi zenginlerden oluşan bir toplumsal sın ortaya çıkmıştır.

Yabancı egemenliğin etkisi altında kalmış olan sömürgeciliğin sömürge sistemi için kaçınılmaz olan l yerli küçük burjuva sınıfı köylerde ve kent merkezleri de çalışan emekçi kitleler ile, yabancı egemen sınıf azınlıkta olan bölgesel temsilcileri arasında yer alma tadır.

Bu sınıfa bağlı kişiler, halk kitleleriyle az çok iliş kurmakla birlikte, genellikle yabancı azınlığın yaşay biçimine bir özlem duymaktadırlar. Bir yandan halk k leleriyle olan ilişkilerini azaltma yoluna giderken c yandan bu azınlığın arasına katılma yolları aramakt dırlar. Böyle bir davranış içersinde bu orta sınıf aile ırk bağlarından kopmaktadır.

Fakat ayrıklıklar ne olursa olsun, bu küçük burj vazi, sistemin zorla kabul ettirdiği engelleri aşamama tadır. Çünkü bu sınıf yaşadığı toplumsal ve kültürel ge çeğin ortaya çıkardığı çelişkilerin tutsağıdır ve toplu içinde kenarda kalmaktan kurtulamaz.

İşte bu günlük dram içersinde ve halk sınıfları egemen sömürücü sınıfın çatışmasından doğan zorluk rın ortasında yaşayan bu küçük burjuva sınıfında l yoksulluk duygusu ve bu duyguya paralel olarak da l kişilik kazanma isteği uyanmaktadır. Bundan dolayı c yani yerli halk kitlelerine yönelmektedir.

Küçük burjuvazinin yalnızlığı büyüdükçe ve kırık duygusu arttıkça «kaynaklara dönüş» de o ölçüde ka nılmaz olmaktadır. Bu durum aynen, sömürgeci ya ırkçı metropollere sokulan Afrikalılar için de geçerlid

Bu nedenle, Pan - Afrikacılık ve zencilik gibi kurumı-rın ya da «hareketler»in zenci Afrika dışında tasarlan-ıası bir raslantı değildir. Ayrıca, Afrikalı olma hakkını :ayan Amerikan zencilerinin tutumu da belki «kaynak-ra dönüş» gereksinmesinden doğmaktadır. Bu gösteriler ɜpyeni bir gerçekten etkilenmektedir: Birçok Afrika alkı siyasal bağımsızlığını kazanmıştır.

Ne var ki, «kaynaklara dönüş» bir başına ele alın-ığında yabancı egemenliğe karşı bir savaş hareketi ol-ıadığı gibi geleneklere dönüş anlamına da gelmemekte-ir. Bu «kayaklara dönüş» hareketi yerli küçük burjuva-nin sömürülen halkların kültürünü göz önüne alarak, ɜemen güçlerin bağlı olduğu sözde güçlü kültürü yad-masıdır. Demek ki «kaynaklara dönüş» istemli bir ha-ɜket değildir. Sömürge toplumu ile sömürgeci toplum :asındaki kullanılan kitleler ile yabancı sınıflar arasın-aki üstesinden gelinemiyen çelişkiye karşı verilen tek ɜçerli yanıttır.

«Kaynaklara dönüş» hareketi bireysel çerçeveyi aşa-ık daha geniş kitlelere, yayılmağa başladığı zaman, bu ɜlişki çatışmaya (açık ya da gizli) dönüşmekte, bağım-zlık öncesi hareketinin ya da yabancı boyunduruğundan urtulma savaşının doğmasına yol açmaktadır.

Eğer bağımsızlık savaşına gerçekten katılmayı zo-ınlu kılıyorsa ve yalnız yabancı kültürü değil tüm ya-ancı egemenliği yadsıyan sınıfların özlemlerini yerine ɜtirmeyi amaçlıyorsa, o vakit, «kaynaklara dönüş» hare-ɜtinin tarihsel açıdan çok yerinde ve önemli olduğu ɔylenebilir. Yoksa bu hareket geçici kazançlar sağla-ıaktan başka bir şey gütmeyen bilinçli ya da bilinçsiz ir siyasal fırsatçılık olarak kalır.

Ayrıca şunu da belirtmek gerekir ki, «Kaynaklara ɔnüş» hareketi yerli küçük burjuvazinin içinde aynı ıda ve tek biçimde gerçekleşmez. Bu hareket, gelişmesi ɜr bireyin kültür düzeyine, maddî koşullarına, ideolojik apısına ve bir toplumsal varlık olarak geçirdiği evrime ağlı olan yavaş, süreksiz ve değişken bir süreçtir.

Bu değişkenlik, kurtuluş hareketi karşısında, yerli üçük burjuvazinin üç gruba ayrılmasını sağlar: Yabancı ɜemenliğin sona ermesini istemekle birlikte sömürgeci ɜemen sınıflara bağlı kalan ve kendi toplumsal güven-ğini sağlayabilmek amacıyla kurtuluş hareketlerine açık-ı karşı çıkan bir azınlık; iki taraf arasında bocalayıp uran bir çoğunluk; kurtuluş hareketlerine katılan bir aşka azınlık.

Ama, bu sonuncu grup (ki bu grup bağımsızlık ön-ɜsi hareketinin gelişmesinde kesin bir rol oynamakta-ır), halk kitleleri arasına katılıp onların kültürlerini ve zlemlerini benimsemeye ancak kurtuluş savaşı içinde aşlar ve halk kitleleri arasına katılma ve onlarla özdeş-şme derecesi savaşın biçimine, hareketin içeriğine ve ɜr bireyin ahlakî ve siyasî bilinç düzeyine bağlıdır.

Bundan şu anlaşılmaktadır: Kültür, kurtuluş hare-ɜtinin gerçek temelidir ve yalnız kültürlerine sahip çı-an toplumlar, yabancı boyunduruğa karşı harekete ge-ɜbilir, örgütlenebilir ve savaşını sürüdürebilir. Hangi leolojik ve idealist biçimde olursa olsun, kültür, tarihsel irecin başlıca ögelerinden biridir. Tarihin sürekliliğini ığlayan etkenleri geliştiren, ilerleme ve gerilemeyi be-rleyen kültürdür.

Emperyalizm, baskı altına alınan toplumun tarihsel sürecini ortadan kaldırır; bundan ötürü, kültürel süreci-nin ortadan kaldırılmasına da yönelir. Yabancı boyun-duruğundan tam anlamıyla kurtulan bir toplum, kendi öz kültürünün çizdiği yolu izler. Bu da kurtuluş savaşının her şeyden önce bir kültür hareketi olduğunu göster-mektedir.

Demek ki kültür, halkı yabancı boyunduruğuna karşı ayaklandıracak bir yöntem ya da bir silâh değildir ve olmıyacaktır da. Kültür, bundan daha fazla bir şeydir. Gerçekte, savaş için gerekli olan yöntemlerin seçimi, oluşumu ve gelişimi yalnızca bölgesel gerçeğin, özellikle de kültürel gerçeğin somut olarak bilinmesine bağlıdır. Demek ki, kurtuluş hareketleri açısından boyunduruk altında bulunan toplumun, genel kültür özelliklerine ol-duğu kadar her sosyal sınıfın kültür özelliklerine de bü-yük bir önem vermek gerekir. Çünkü, bir kitle özelliğine sahip olmakla beraber, kültür, tek biçimli değildir; top-lumun düşey ve yatay bütün kesimlerinde aynı biçimde gelişmez.

Savaşa ve savaşın gelişmesi karşısında her birey ve her toplumsal sınıfın tutumu, ekonomik çıkarlara bağlı olduğu kadar aldığı kültüre de bağlıdır. Denilebilir ki kurtuluş savaşı karşısında aynı toplumsal sınıfa bağlı bi-reylerin birbirinden farklı tutumları, ancak aralarındaki kültür düzeyinin farklı olmasıyla açıklanabilir.

Demek ki kültür, bu düzeyde, her birey için tam bir anlam kazanmaktadır; böylece bireyin, yaşadığı or-tamı kavramasında ve bu ortamla bütünleşmesinde, top-lumun temel sorunlarıyla ve özlemleriyle ilgilenmesinde, ilerleme yönünde bir gelişmenin gerçekleşebileceğini red-detmesi ya da kabul etmesinde kültür belirleyici olmak-tadır.

Nasıl olursa olsun her savaş halk çoğunluğunun harekete geçmesini ve örgütlenmesini; çeşitli sosyal sı-nıfların siyasî ve manevî birliğini, feodalite kalıntılarının hızla arınmasını, ulusal kurtuluş hareketinin özelliğiyle çelişen toplumsal ve dinsel kurul ve tabuların ortadan kalkmasını ve toplumların yaşayışında derin ve köklü değişikliklerin gerçekleşmesini gerektirmektedir.

Ayrıca, savaşın dinamiği, demokrasinin, eleştirinin ve özeleştirinin uygulanmasını, halkların kendi kendile-rini yönetmeye başlamasını, okur yazar sayısının artma-sını, okul ve sağlık tesislerinin kurulmasını, işçi ve köylü çevrelerini içeren kadroların kurulmasını ve toplumun kültürel kalkınmasını hızla yürütecek daha bir çok öge-nin gerçekleşmesini zorunlu kılmaktadır. Bu da bize gös-termektedir ki kurtuluş hareketi sadece bir kültür olgusu değil aynı zamanda bir kültür etmenidir.

Sömürgecilerin anayurdunda olduğu kadar sömürü-len ülkeyi yönetenler arasında da kurtuluş savaşı ilkin genel bir şaşkınlık yaratmakta ve garip karşılanmakta-dır. Çeşitli önyargıların, ya da sömürgeciliğin bozguncu baskısının sonucunda oluşan bu şaşkınlık geçer geçmez, gösterilen tepkiler, siyasal düşünce ve çıkarlara ve çeşitli bireylerde ya da sosyal sınıflarda görülen sömürgeci ya da ırkçı düşüncelerin billurlaşma ölçüsüne göre değişik-liğe uğrar.

Savaşın gelişmesi ve ayrıca sömürgeci baskıyı güç-lendirmek için çeşitli fedakârlıklara katlanmanın zorunlu

olması, anayurtta oturan halkın düşünce birliğinde hizipleşmelere yol açmakta ve halk kutuplara ayrılırken yeni siyasal ve toplumsal gelişmeler de ortaya çıkmaktadır.

Kurtuluş savaşının önlenemiyecek bir olgu halini alması üzerine alınacak önlemler ne denli büyük olursa olsun, anayurtta oturan halkın düşünce birliğinde nitelik yönünden bir değişiklik olmakta ve halk artık sömürge bağımsızlığının kaçınılmaz bir sonuç olduğunu kabul etmeye başlamaktadır.

Böyle bir değişiklik de, bilinçli ya da bilinçsiz olarak, savaşan sömürge halkının bir kişiliğe ve öz bir kültüre sahip olduğunun tanınması demektir. Öte yandan çıkarlarına ve ön yargılarına bağlı olan etkin bir azınlık, kendi zararına olan bu duruma karşı çıkarak çatışma süresince halkın bağımsızlık hakkını ve bu hakkın öngördüğü kültürlerin eşitliği fikrini yadsımaktadır.

Bu eşitlik, çatışmanın belli bir döneminde, sömürgeci ülke tarafından bile üstü kapalı olarak kabul edilmiştir. Ancak sömürgeci ülke savaşı amacından saptırmayı düşünerek böyle bir davranışta bulunmuş ve yine bu doğrultuda, sözde bir «ekonomik ve sosyal kalkınma» ve «kültür kalkınması» siyaseti gütme yoluna gitmiştir.

Yeni - sömürgecilik herşeyden önce emperyalist ekonomik egemenliğin biçim değiştirmiş bir devamıdır, fakat aynı zamanda, sömürgeci güçlerin egemenlikleri altına alıp sömürdükleri halkların kişiliklerini tanıdıklarını ve böylelikle o hakların kendi kendilerini yönetmek, zorunda olduğunu kabul ettiklerini de göstermektedir.

Ayrıca, şunu da belirtmek gerekmektedir ki, sömürülen halkın kişiliğini ve kültürünü kabul eden (ki bu da halkın kendi kendini yönetmesini ve bağımsızlığını kabul etmek demektir) sömürgeci ülke halkının, kültür düzeyinde önemli ve olumlu bir gelişme içinde olduğu apaçık ortadadır. Çünkü böylece sömüren ülkenin sömürülen ülkeden daha üstün olduğu fikri ortadan kalkar. Böyle bir gelişme sonucunda da emperyalist ya da sömürgeci güçlerin siyasal evrimlerinde önemli değişiklikler olmaktadır. Yakın tarihimizde ya da günümüzde meydana gelen olaylar da bunu kanıtlamaktadır zaten.

Bir ya da birçok kıtada yaşayan insan toplulukları arasında görülen genetik ya da kültür yakınlıkları, ırksal ya da kıtasal kültür varlığı varsayımı üstüne temellendirilen, «hareketler»in yaratılmasına ya da birtakım kuramların ortaya atılmasına yol açmıştır.

Ancak, bu tür kuram ya da «hareketler»in önemini küçümsemeden diyebiliriz ki, kültürel gerçeğin nesnel olarak incelenmesi sonucu, ırksal ya da kıtasal kültür varlığı görüşünün yanlış olduğu ortaya çıkmaktadır. Çünkü herşeyden önce kültür, aynen tarih gibi, yayılma gösteren bir olgudur; toplumsal ve iktisadî gerçeğe sıkı sıkıya bağlı olduğu kadar, üretici güçlere ve kendisini yaratan toplumun üretim biçimine bağlıdır. Üstelik de, kültürün gelişmesi, bir kıta, bir ırk ya da bir toplum düzeyinde, düzensiz olarak gerçekleşir. Gerçekten de, kültüre bağlı olan herşey, zamanda ve mekanda, bütün öteki gelişen olaylar gibi değişikliğe uğrar.

İşte bu nedenledir ki, kültür insanların istemi, derisinin rengi, gözlerinin biçimi ve coğrafya sınırları dışında gelişen toplumsal bir gerçektir.

Kültürün kurtuluş hareketinde kendisine düşen rolü tam olarak yerine getirebilmesi için, bu hareketin, temsil ettiği ya da yönettiği halkın haklarını korumak için gereken amaçları saptaması, kendi tarihine sahip çıkması ve daha zengin, daha halkçı, daha ulusal, daha bilimsel ve evrensel bir kültür kalkınması için zorunlu olan üretici güçleri sağlayacak erekleri benimsemesi gerekmektedir.

Kurtuluş hareketi için önemli olan halk kültürünün özgüllüğünü ya da özgül olmadığını kanıtlamak değildir. Önemli olan savaşın ve gelişmenin zorunlukları altında bu kültürün eleştirel bir çözümlemesini yapmak ve onu, büyüklük ya da aşağılık duygularına kapılmaksızın, insanlığın ortak bir kalıtıymış gibi evrensel uygarlığın içine yerleştirmektir.

(*) **UNESCO'dan Dünyaya Açılan Pencere GÖRÜŞ'ün 1973 Kasım sayısından alınmıştır.**

YÜCEL ve AYTEKİN'E SAYGI

26 Şubat Millî Eğitim Bakanlarından Hasan-Âli Yücel ve Öğretmen Halil Aytekin'in ölüm yıldönümüdür. Yücel'i 13, Aytekin'i bir yıl önce kaybetmiştik.

Yücel, Türk Millî Eğitiminin gerçekten halkçı ve olumlu bakanlarındandır. Aynı zamanda Köy Enstitülerinin kurulmasında ve işlevinde Tonguç'tan sonra «ikinci» kişidir. Yücel'in halkçı eğitime yönelik tutumu, eğitimi Türkiye koşullarına uydurma çabaları, çıkarları bozulan karşı devrimcilerin tepkileriyle karşılaşmıştır. Bu gerici tepkiler, 1946 da karşı devrimcilerin zamanın iktidarını etkilemeleriyle başarıya ulaşmış, Yücel bakanlıktan uzaklaştırılarak yerine işbirlikçilerin adamı Reşat Şemsettin Sirer getirilmiştir.

Yücel, bakanlıktan ayrıldıktan sonra da yazıları ve yol göstericiliğiyle başarısını sürdürürken, 26 Şubat 1961'de aramızdan ayrılmıştır.

Halil Aytekin ilkokul öğretmenidir. Meslek hayatı boyunca tutuklanmış, açığa alınmış, sürülmüş ve pek çok acılı kahırlarla karşı karşıya bırakılmıştır.

Küçük aylığından arttırdığı parayla çıkardığı Yağmur ve Toprak dergisi 1946-1950 yıllarının ağır baskı ortamında büyük görevler üstlenmiştir. Bugünlerde adı sık sık duyulan yazarların pekçoğu Yağmur ve Toprak'ta yetişmişlerdir.

Uzun yıllar meslekten uzak kalmasıyle düşük bir dereceden emekli olmak zorunda kalan Halil Aytekin'in emekli olduktan sonra da mücadelesini sürdürmüş, baskıları cesaretle göğüslemesini bilmiştir. Küçük gecekondusunda kitapları, yazıları, kendi eliyle yetiştirdiği kırmızı gülleri arasında tek başına 26 Şubat 1971 günü aramızdan ayrılmıştır.

Yurtsever Türkiye öğretmenleri Yücel'in ve Aytekin'in onurlu anılarını yaşatacaklardır.

KANLI ZALİMİN ETTİKLERİ
Öğretmen Ertan'ların Ölümü Üzerine

Muzaffer GÜRSES

«Şu kanlı zalimin ettiği işler
Garip bülbül gibi zareler beni»
«Dünya kadısına ben sorulmasam
Kalsın benim davam divana kalsın»

Kanlıların hesabı «mahkeme-i kübra» ya mı kalacak? Bol keseden atarak, milletin gözlerini külleyerek, ucuz bir kahramanlık edasıyla «Verilmiyecek hesabımız yoktur» diyen kanlıların hesapları bu dünyada da kamuoyu önünde görülecektir birgün elbette. Halka, bilime, aydınlığa gönül vermişlerin, kendini halkının mutluluğuna adamışların, bu yüzden de binbir türlü çileye katlanmışların kanlıları gerçek «dünya kadısı» nca da sorguya çekilecek, verilecek hesaplarının olup olmadığı da o zaman anlaşılacaktır. Bu davalar 20. yüzyıllarda «Divan» a kalmıyacaktır. Halkın bilinci, halkın sağduyusu kanlıları birgün mahkûm edecektir. Bugün değilse mutlaka yarın. Ve onlar asla bağışlamıyacaklardır. Tarih de bağışlamıyacaktır onları.

Güneş balçıkla sıvanmıyacak, gerçekler bütün çıplaklığı ve aydınlığıyla ortaya çıkacaktır. Dreyfüs olayında ve de birçok olaylarda olduğu gibi, bir süre, gerçekler saptırılarak kaynatılan cadı kazanları üzerine oyunlar sahnelense, kimi suçsuz insanların kanına girilse de gerçek yargıcı olan tarih ve zaman akla karayı ortaya çıkaracak, suçsuz insanların kanlılarını kamuoyu önüne serecektir.

Bunları niçin yazıyorum? Yazmalı mıydım. Evet, bilinmeyen ya da bilinmek istenmiyen kimi gerçeklerin üzerinden örtüyü kaldırmak, hiç olmazsa onun bir ucundan tutmak, olayları somutlaştırmak için bunları yazıyorum. Hem de yüreğim kanayarak, gözlerim dolarak, benliğim altüst olarak, içim sızlayarak.

Dost, insan, yürekli, yiğit, mesleklerinin tam eri; halk ve haksever; öğrencilerinin ve çevrelerinin sevgilisi dert ortağı, çağdaş bilgi ve bilimin en iyi öğreticileri, toplum bilinçlenmesinin yılmaz savaşçıları aydın karı-koca iki değerli öğretmenin, Mehmet Ertan'la Mediha Ertan'ın İzmir depreminde ölmeleri bir yazgı, bir raslantı ile açıklanamaz, açıklanmamalıdır. Kim ne derse desin ben buna karşıyım. Bu iki değerli, bu iki dost, bu iki «insan» öğretmenin ölümü, 12 Mart öncesi ve sonrasının kaynatılan cadı kazanları ve yapılan asılsız ihbarları sonucu hazırlanmış ve onlar adeta ölüme itilmişlerdir.

Mehmet Ertan 1945 te İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji bölümünü bitirerek Bursa Erkek Lisesine atanmıştı. Bu tarihten itibaren Ertan, sadece okulda sınıfının, işliğinin laboratuvarının, öğretmenler odasının duvarları içinde öğretmen olarak kalmamış; öğrencilerinin, öğretmen arkadaşlarının, okul personelinin, hizmetlilerinin, çevresinin, konu-komşusunun, sokağın, spor alanlarının, türlü toplumsal, sanatsal, yazınsal vb. etkinliklerin ilgi duyucusu, dostu, yapımcısı ve yardımcısı olmuştu. Parlak, çözümleyici ve bireşimci zekâsı, doymak bilmez, rahat ve kolay okuyuculuğu ve yaşam deneyimlerinden edindiği bilgilerle sürekli olarak çevresini aydınlattı, uyardı, etkiledi. Ondan sonraki hizmet yerlerinde ve görevlerinde de bu misyonunu ve işlevini sürdürdü.

Ertan zeki, bilgili, kültürlü, canlı, diri, hareketli; yerinde durmaz, enerji dolu bir insandı. İyi okumuştu, iyi de okuyordu. Yalnız mesleği ile ilgili yayınları izlemekle yetinmiyordu. İyi bir gazete ve dergi okuyucusu olduğu gibi geçmişin ve çağının her tür kültür ve sanat yapıtlarının da okuyucusuydu. Hemen hemen tüm yeni ve güncel yayınları da izlerdi. Çağının ve çağların hiçbir olayına, olgusuna, sorununa yabancı kalmazdı. Kafası, aklı, mantığı her türlü düşünceye, görüşe ve anlayışa açıktı. Ama tüm bunları aklının, mantığının süzgecinden geçirirdi. Eleştirici bir yöntemle doğruların, gerçeklerin, hakkın ışığına varırdı. Doğrunun, gerçeğin, hakkın ve halkın yanında yer alırdı. Yanlışın, haksızlığın, çirkinliğin, adaletsizliğin, eşitsizliğin, anlayışsızlığın, emek sömürücülüğünün karşısına çıkar; uygar bir insan yürekliliği ile kötülüklerin, anlayışsızlığın, insan sömürücülüğünün üstüne üstüne varırdı. Bu fikir savaşını, eleştirilerini yaşamdan, okuduklarından edinilmiş somut, sağlam bilgi, espri, fıkra, öykü, anekdot, olgu ve olaylarla kanıtlar; görüşünün, düşüncesinin bir diğer deyimle doğrunun gerçeğin, hakkın karşısında hiçbir açıkkapı bırakmazdı.

Bu nedenle her yerde olduğu gibi kişiliksizler, uydular, dümenciler, okumasız-yazmasız üç kâğıtçılar, dümensucular, eyyamcılar Ertan'ın bilgisi, zekâsı, kişiliği, büyüklüğü, yüceliği altında ezilir, aşağılık duygusuna kapılır, onun sözlerinden gocunur ve ona kızarlardı. «Doğrusun, haklısın, hoşsun hassın, hoşsohbetsin; zekisin, akıllısın, bilgilisin!» der görünür ya da demek zorunda kalır ama arkasından da kuyusunu kazmaya çalışır, karanlıkta bir takım Bizans oyunu oynamaya koyulurlardı.

Tam Doğulu kafa ve davranışı!... Bu yüreksiz, kişiliksiz, okumasız-yazmasız, bilisiz kişiler şimdi de bayram yapıyorlardır.

Mehmet Ertan bunlara pabuç bırakmazdı. Açıktaki oyunlarını kolay bozardı. Ama karanlıkta oynadıkları oyunlara ne yapsındı! Vakıa bunun da yol ve yöntemleri vardı. Karanlıkta oynanan oyunlar da bozulabilirdi. Mehmet Ertan'ın ve dolayısıyla toplumun sağduyusunun, bilincinin o gücü de vardı. Ne var ki biraz geç ve biraz güç olarak... Eğer siyasal iktidarlar devlet çarkını yansız, ayırımsız, objektif işletseler, birtakım yurttaşları diğer birtakım yurttaşların karşısına dikmeseler, kendi benliklerinde de adaleti yürür kılsalar bu yol ve yöntemler

EĞİTİM KÖŞESİ

META ÜRETİMİ ÜZERİNE

— II —

İlkel toplumlarda bilinçli bir işbirliğine dayanan bir çalışma örgütlenmesi görülür. Herkes topluluğun tümünün yararı için bilerek ve istiyerek ortak bir çalışma yürütür. Küçük meta üretiminde ise bu kollektif örgütlenmeye hiç uymayan üreticiler doğmuştur. Ve bu kişiler herhangi bir topluluğun çıkarı, gereksinmesi için değil, kendi öz çıkarı için üretim yaparlar.

İlkel toplumlarda üretimin ritmini yani hızını, miktarını töreler, ayinler, ihtiyar kurulları v.s. belirlerler. Küçük meta üretiminde ise her üretici, fizik gücünün ve üretici kapasitesinin (iş araçlarının v.s.) izin verdiği ölçüde, dilediği kadar üretim yapar.

İlkel topluluklarda insan emeği doğrudan doğruya toplumsal bir emektir. Yapılan üretim, topluluğun hemen hemen tüm bireylerinin gereksinmesini doğrudan doğruya sağlar. Küçük meta üretiminde sadece geniş ve anonim bir pazar için üretim yapılır.

Özetleyecek olursak basit meta üretiminde emek harcayan üretici, yarattığı ürün ile kendi öz gereksinmesini karşılamaz. Emek ve emeğin ürünü artık üretici için aynı şey olmaktan çıkmıştır. «İhtiyaç için üretimin yerini meta üretiminin aldığı toplumlarda, meta üreticisi artık doğrudan doğruya kendi ürününden yararlanıp yaşantısını sürdürmez. Ancak bu ürünü sattığı takdirde hayatta kalabilir.» Yine de üretici ürettiği ürünün sahibidir ve bu ürünü kendi gereksinmeleri olan yiyecek ve giyecek maddelerini almak için elden çıkarır. İşbölümü üreticiyi yarattığı üründen ayırmış bulunmaktadır ama henüz ürün üreticiyi egemenliği altına almamıştır. Bu durum kapitalist üretimde kendini gösterir. Meta üretimi geliştikçe kullanım değerleri üreten «Doğal» ekonomi gittikçe silinir.

Basit Meta üretimi ile onu izleyen kapitalist Meta üretimi arasındaki farklılıklara da bir göz atacak olursak konu daha çok aydınlığa kavuşacaktır :

Büyük kapitalist girişimler kurulmadan önce Meta üretimi küçük veya basit Meta üretimi durumundadır. Üretimi küçük Meta üreticileri yani köylüler ve zanaatkarlar yürütürler. Kapitalist Meta üretiminde ise üretim ücretli işçiler tarafından gerçekleştirilir. Daha önceki devrede gördüğümüz küçük Meta üreticileri, köylüler ve zanaatkarlar sanayiin çarkına sokulmuşlar, hepsi birer ücretli işçi haline getirilmişlerdir. Basit Meta üretiminde kendi kendilerinin efendisi olan, kendi üretim araçlarıyla, çıkrıklarıyla, değirmenleriyle, örsleriyle, çekiçleriyle, işçi çalıştırmaksızın, bizzat üretimde bulunan bu küçük üreticiler artık kapitalistlerin emrinde çalışan işçiler durumundadırlar ve sömürü zincirinin halkaları haline gelmişlerdir. Üretim araçları da artık kendilerinin değildir. Onlara da kapitalistler sahiptir. Küçük Meta üretimindeki basit ve ucuz üretim araçlarının yerini dev makinalar almış bulunmaktadır.

Her iki üretim biçiminde de ortak olan yan şudur : **İkisinde de üretim araçlarının özel mülkiyeti vardır.** Basit Meta üretiminde çıkrıklara, değirmenlere toplumun tümü değil tek tek küçük üreticiler sahiptir. Dolayısıyla **toplumun çıkarı için değil** kendi öz gereksinmelerini karşılamak için bu anlamda bireysel bir üretim yapmakta ve **kişisel** bir emek harcamaktadırlar. Kapitalist Meta üretiminde de fabrikaların, makinaların sahipleri, onları çalıştıran, üretimi yapan, toplumdaki tüm değerlerin yaratıcıları olan işçiler, köylüler değillerdir. Tersine bu araçlara tek tek kapitalistler yani sözü geçen toplum düzeninin egemen sınıfının temsilcileri sahiptirler. Üretilen ürünler toplum çıkarı için üretilmez, topluma dağıtılmaz, toplumdaki herbir bireyin gereksinmelerini karşılamak üzere tüketilmez. Aksine kapitalistlerin ceplerini doldurup servetlerini arttırmaya yararlar.

Şimdiye dek basit Meta üretiminden, kapitalist Me-

---

de geç ve güç işlemez; hak aramanın ve hakkın yerine getirilmesi de çabuklaşır; bunların kötü ama çok kötü sonuçları da doğmazdı.

İşte Ertanların, bu aydın, bu çok değerli karı-koca iki öğretmenin ölümleri, bu karanlıkta oynanan oyunların, bu yanlı davranışın, bu güç ve geç işleyişin sonucudur. Eğer 12 Mart öncesi ve sonrası ortamının kaynatılan cadı kazanları, eğer o dönemlerin Milli Eğitim Bakanlarının ve yandaşlarının yanlı tutumu olmasaydı, eğer hakkın, gerçeğin doğrunun yanında olmaktan, hakkını, ödevini ve görevini sevmekten öte hiçbir suçları olmıyan aydın öğretmenlerin başına öğretmen kıyımının balyozu inmeseydi Mediha ve Mehmet Ertanlar ölmiyecekti.

Ölmiyecekler ya! Türk halkının, Türk eğitim tarihinin, eğitim ordusu erlerinin kafalarında ve gönüllerinde yaşıyacaklardır.

Evet yukarıda sözünü ettiğimiz terslikler, yanlışlıklar, yanlılıklar olmasaydı görevlerinde onlarca takdirname ve teşekkürname alan, yapılan soruşturmalar sonucu haklarında olumlu raporlar verilen Ertanlar Bursa Eğitim Enstitüsünden Kayseri'ye sürülmeyecekler, Danıştaya başvurup hak arama zorunda kalmıyacaklar, Danıştayın Bakanlıktan istediği savunmanın oyalanması üzerine hastalanıp rapor almak durumunda olmıyacaklar, rapor süresi bittiği için Bursa'daki yurtlarını-yuvalarını dağıtıp bu kış kıyamette Kayseri'ye gitmek üzere çocukları ile birlikte hısım ve akrabalarına «Allahaısmarladık!» demek için İzmir'e gitmeyecekler, Bursa'daki görevlerinin başında bulunacak ve de ölmiyeceklerdi.

Benim dost, benim pırıl pırıl zekâlı, iyi yürekli, aydın kafalı, insansever, halk ve haksever arkadaşlarım, sizi her zaman ortak dostlarımız ve halkımızla birlikte sevgiyle anacağız.

Yunuslayın :

ta üretiminden, bunların karşılıklı özelliklerinden söz ettik. Meta üretimi kapitalist toplum düzeninin temel ekonomik üretim biçimi olduğuna göre «Meta»nın özelliklerini de ayrıca bilmek gerekir.

Öncelikle emek ürünlerinin mutlaka insanların gereksinmesini karşılaması gerekir. Yani, diğer bir deyişle, üretilen bir eşyanın veya bir yiyecek maddesinin işe yaraması lazımdır. Bir paltonun giyinme, bir sobanın ısınma, bir evin konut ve süt, et, bulgur, ekmek gibi yiyecek maddelerinin beslenme gereksinmemizi karşılaması gibi. Herhangi bir sebepten dolayı kullanışlı olmayan veya işe yaramayan ürünler ne alınır satılırlar ne de kullanılırlar. Bu kullanım özelliği hem mallarda hem de Metalarda bulunur. Yani bir ürünü kendi öz gereksinmemizi karşılamak için de üretsek, pazarlayıp satmak için de üretsek o ürünün mutlaka insanların herhangi bir ihtiyacını karşılaması gerekir. Bozulmuş sütün, çürümüş buğdayın ne satış değeri vardır ve ne de satılmasa bile üretici tarafından kullanılıp tüketilme olanağı vardır. Kolayca anlaşılacağı gibi, metanın da temel özelliklerinden biri onun «Kullanım» değeridir. Metanın maldan farklı olan ikinci özelliği de onun herhangi başka bir ürünle değiştirilebilmesidir. Bu özellik aynı zamanda onun üretimindeki amaçtır. Bir metayı başka bir meta ile değiştiremeseydik zaten o ürüne «Meta» adını veremzdik. Bu da metanın «Değişim» değerini oluşturur.

Demek ki bir metanın temel olarak iki özelliği vardır :

1) İnsan gereksinmelerini karşılaması, kullanılabilir olması,

2) Diğer bir ürünle değiştirilebilmesi.

İki metayı birbiriyle farklı kullanım değerleri olduğu için değiştiririz. Bir çift ayakkabıyı verip bunun karşılığında aynı ayakkabının eşini almak anlamsız bir işlem olur. Bunu da hiç birimiz yapmayız. İnsanların farklı ihtiyaçlarını gideren ürünler birbiriyle değiştirilir..

Metaların değişimi belli oranlarda olur. Örneğin bir çift ayakkabınn karşılığı bir pantolon olabilir : Yine bir çuval pirincin karşılığı bir koyun olabilir. Ama hiçbir zaman bir çift ayakkabıyı bir atkıyla veya bir çuval pirinci bir kilo unla değiştirmeyiz. Çünkü aslında, kafamızda bu değerlendirmeyi yaparken, metaları, onların arasındaki ortak bir özellikten dolayı birbirleriyle karşılaştırırız.

Bu özellik nedir?

Bu özellik onların ağırlıkları değildir. Bir çift ayakkabı ile değiştirilen pantolon elbette ayakkabılardan daha hafif gelir. Bu özellik onların hacimleri, sertlikleri de değildir. Bir çuval un ile değiştirilen on adet çekicin gerek sertlikleri ve hacimleri gerekse diğer fiziksel özellikleri tamamiyle birbirinden ayrıdır. Ayrıca kullanıldıkları yerler de çok başka başkadır.

Farklı kullanım değerleri taşıyan metaların ortak özelliği **hepsinin de insan emeğinin ürünleri olmalarıdır.** Bu özelliğin ölçülmesi de mümkündür. **Emek,** belli bir metanın diğeriyle hangi oranlarda değiştirilebileceğini lür. Metaların üretiminde sarfedilen emek miktarı, bir Metanın diğeriyle hangi oranlarda değiştirilebileceğini yani «değişim oranı»nı tayin eder.

Hepimiz bu oranla ilgili bir çok olay biliriz. Önceleri pahalı olan bir çok meta, teknolojinin gelişmesi sonucu bu metaların yapımı için harcanan emek miktarı azaldığı için ucuzlamıştır. Elli yıl önce, aluminyum gümüşten 12 kat daha pahalıydı. Halbuki bugünkü fiatı gümüşten azdır. Çünkü elektroteknikteki gelişmeler sonucu aluminyumu çok daha az emek sarfıyla elde etmek mümkün olmuştur.

Burada aklımıza bir soru gelmektedir. Madem ki metaların değeri onların üretimi için harcanan emek miktarı ile ölçülmektedir, o halde bu emeğin ölçülmesindeki kıstaslar nelerdir? On ayakkabıcıyı bir dükkana oturtsak, ellerine ayakkabı yapımı için gerekli araç ve gereçleri versek, bunların herbiri bir çift ayakkabının yapımını ayrı ayrı sürelerde tamamlayacaklardır. Belki bu süre birisi için beş saat, diğeri için yedi saat, bir diğeri için on saat olacaktır. Çünkü ayakkabıcılardan bazıları daha yetenekli ve eli çabuk bazıları ise daha az yetenekli ve yavaştır. Yine bir çift ayakkabıyı eski, kalitesiz araç ve gereçlerle on saatte, yeni modern araç ve gereçlerle ise beş saatte yapmak mümkün olacaktır. Bu böyle olduğu halde yani aynı ayakkabıyı yapmak için farklı üreticiler, değişik çalışma koşulları altında farklı süreler sarfettikleri halde, sözü geçen ayakkabının **fiatı,** hangi ayakkabıcı tarafından, ne kadar zamanda ve hangi araç ve gereçlerle yapılırsa yapılsın, **aynıdır.** Birbirinin aynısı olan metalar farklı üreticiler tarafından farklı miktarlarda emek harcanarak üretiliyorlar ve bu metaların piyasada fiatı aynı oluyor. Durum epey çelişkili gibi görünmektedir ama konuya biraz daha yakından bakacak olursak bu çelişkiyi kolayca çözeriz.

Gerçekten farklı meta üreticileri aynı metaları üretirken farklı farklı emek harcarlar. Çünkü üreticiler farklı koşullar altında üretim yaparlar. Örneğin bazıları elle üretim yaparken diğerleri makina kullanırlar. Bazılarının o metanın üretimindeki deneyleri az bazılarının ise çoktur. Bazı bölgelerde o metanın üretimi için gerekli hammaddenin bulunması zor bazı bölgelerde ise daha kolaydır. Buna benzer koşullar üretimde harcanan emek miktarına etki yapar. Hal böyleyken, her bir meta üreticisinin o metaın üretimi için nasıl ve hangi koşullar altında, ne miktarda emek harcadığı sorunu tüketiciyi yani bu metaların kullanıcısını hiç ilgilendirmez. Madem ki bir meta diğerinin aynıdır, fiatları neden farklı olsun?

O halde, bir metaın fiatı, o metaın üretimi için farklı farklı üreticilerin değişik koşullarda harcadıkları emek miktarlarına dayanmaz. **Metaın değeri,** belli bir toplumdaki teknolojik üretim düzeyine göre, ortalama bir yetenek, hüner seviyesi ve çalışma yoğunluğu ile normal koşullarda o metaın üretimi için gerekli emek zamanı ile ölçülür ki bu ortalama çalışma süresine **sosyal bakımdan gerekli çalışma zamanı** denir.

İşte bu zaman metaın değerini saptar.

(Devam edecek)

(*) **Düzeltme** : 66. sayımızda «Kapitalist Toplum Üzerine» şeklindeki yazının başlığı «Meta Üretimi Üzerine — I —» olacaktı. Düzeltir, özür dileriz.

SUÇLUYU HER ZAMAN YASALAR BELİRLEMİYOR

(Baştarafı Sahife 1'de)

nin iflâs işaretlerini de beraberinde getirmiştir. Bu durumun göstergesi, kendi getirtiklerini geri almak suretiyle, kendi kendini bizzat red ve inkâr etmesidir. Anayasal haklar geri alınır. Özgürlük gösterileri, geçmişe ait de olsa, birer suçluluk belgesi sayılır. v.b.

«12 Mart» böylesine bir oluşumun bütün özelliklerini içermektedir. 1961 - 1971 arası sosyal, siyasal, kültürel ve benzeri gibi bütün vatandaşlık hakları tam bir özgürlük havası içinde, 10 yıl süreli yaşanmıştır bizim yurdumuzda da. Tarih boyunca mutlu geçen 10 yıllık bir yaşantı!..

Ne var ki, «12 Mart» öncesi özgürlüğünün yapma bir özgürlük olduğu «12 Mart» sonrası bütün çıplaklığı ile çıktı gün ışığına. Ve Türkiye aydınları, 5 - 8 yıl önce uğradığı saldırılardan dolayı sorguya çekildi ve en ağır cezalara konu olmaktan kurtulamadı.

İfademizde bir yanlışlık yok. Bir defa daha tekrar ediyoruz: İnsanlar uğradıkları «saldırıların» hesabını vermek zorunda bırakılmışlardır yurdumuzda. Hesap veren saldıran değil de; hesap vermek zorunda bırakılan saldırıya uğrayandır. Belki de bu, geri kalmışlığın, ya da bazı eski dostların dediği gibi «geri bıraktırılmışlığın» bir tür alın yazısıdır. Ve çok muhtemeldir ki, daha bir süre de alınyazısı olmakta devam edecektir.

Biz, bu duruma «demokrasinin buzdolabına alınması» diyemeyiz. Yine biz buna «geçici bir bunalımdı.. geçti gitti» de diyemeyiz. 1923'lerden beri kendi süreci içinde uzanıp gelen iki taraflı bir birikimdi. Yeni bir aşamada duraksar gibi oldu ve yeniden toparlanarak, sosyal evrim kendi doğrultusunda oluşma sürecine girmiş bulunuyor.

İlk bakışta onların kazandığı sanılmıştı. Aslına bakarsanız gerçekten onlar kazanmıştı. Ama bu, onlar için bir «Pyrrhus» zaferi olmaktan öte gidememiştir. Tarihin çarkı aleyhine dönmektedir. Ne var ki biz, olan ve bitenleri değerlendirip yerli yerine oturtamazsak bizim kaderimiz de «Sisyphe» in kaderinden başka türlü olmaz.

Bu sözlerimizi, kendilerini sınırsız özgürlükler içinde sanan dostlarımız için söylüyoruz. En masum sözlerin, en masum savunma eylemlerinin, 5 yıl sonra suç sayıldığı yurdumuzda; düşünce ve düşünceyi ifade özgürlüğünün kemâliyle gerçekleşebileceğini sanmak, ne kendilerinin ve ne de kendilerine düşman ya da dost sandıkları kişilerin işine yarar... Suçluyu, suçsuzu her zaman yasalar belirlemiyor. Biz ise hiç belirlemiyoruz. Suçlular dışında suçlu yaratmanın, basınımızda sürdürülen tartışması hâlâ devam etmektedir.

TONGUÇ'UN KİTABI İLE İLGİLİ DUYURU

1. Büyük eğitimcimiz İ. Hakkı Tonguç'un «İş ve Meslek Eğitimi» adlı kitabı, TÖB - DER yayınlarından ilki olarak yayınlanmıştır.

2. Kitabın fiyatı 10 TL. olup, üye ve şubelerimize % 50 indirimle ödemeli olarak gönderilecektir.

3. Şubelerimiz, kitaptan edinmek istiyen üyelerimiz için kitabı Genel Merkezimizden ödemeli olarak istiyeceklerdir. Üyeler kitabı Genel Merkezden tek tek değil, şubeleri aracılığıyla ve toptan istiyeceklerdir.

4. Bütün şubelerimiz, bu duyurumuzu üyelerine duyuracaklar ve istiyen üyelerimize Genel Merkezden ödemeli olarak ve toptan sözkonusu kitabı sağlıyacaklardır.

Saygılarımızla.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞININ GENELGESİ

Hükûmet programında ifade edildiği gibi «toplumumuzda iç barışı kurmak üzere düşünce ve inanç suçlarını da kapsayan bir genel affın» gerçekleşmesi zorunlu bulunmaktadır.

Düşünce, inanç ve ifade hürriyetlerinin ve diğer temel hak ve hürriyetlerin Anayasanın gösterdiği yönde kullanılması bakımından yasalarımızda gerekli değişikliklerin yapılması da Hükûmet programında öngörülmektedir.

Bu itibarla, Devlet Memurları Kanununun 140 ncı maddesine göre, haklarında mahkemelerce cezaî kovuşturma yapılan öğretmenlerden görevden uzaklaştırılanların durumlarının yeniden ele alınması gerekmektedir.

Buna ve Devlet Memurları Kanununun 144 ncü maddesi hükmüne göre :

1 — Türk Ceza Kanununun 141, 142, 163, 311 ve 312. maddelerinden sanık olup ilgili mahkemelerde bu ve benzer suçlardan cezaî kovuşturmaları devam eden öğretmenlerden görevden uzaklaştırılanlar, haklarında kesin karar verilinceye kadar, hizmetlerine devama engel olmadığı hallerde, görevlerine iade edileceklerdir.

2 — Göreve iade edilen öğretmenler hakkında mahkemelerce verilecek kesin karardan sonra gerekli kanunî işlem tamamlanacaktır.

3 — İlköğretmen okulu, Eğitim Enstitüleri veya yüksek öğretmen okullarından mezun olup da öğretmenlik dışında bir göreve tayinleri yapılanlar, mahkemeleri neticeleninceye kadar, yetiştirildikleri alan olan öğretmenlikte istihdam edileceklerdir.

Bilgi ile gereğini rica ederim.

7.2.1974

Mustafa ÜSTÜNDAĞ
Millî Eğitim Bakanı

MİLLİ EĞİTİM BAKANI TÖB - DER'İ ZİYARET ETTİ

Millî Eğitim Bakanı sayın Mustafa Üstündağ, 16.2.1974 günü TÖB - DER Genel Merkezimizi ziyaret ederek Yönetim Kurulumuz ile tanışıp görüşmüştür. Genel Başkanımız Ali Bozkurt, Üstündağ'a derneğimizin çalışmaları hakkında bilgi vermiştir.

ÖĞRETMEN PARLAMENTERLERE ÇAY VERDİK

TÖB - DER Yönetim Kurulumuz, 23.2.1974 günü öğretmen parlamenterlere Genel Merkezimizde bir tanışma çayı vermiştir. Çeşitli siyasî partilere mensup yirmiden fazla parlementerin katıldığı toplantıda eğitim ve öğretmenlerin çözüm bekleyen sorunları konusunda söyleşi yapılmıştır.

TÖB — DER

Sahibi : Ali Bozkurt
Yazı İşleri Md. : Musa Uysal
Adres : G. Mustafa Kemal Bulvarı 14/1 - 12 ANKARA
Tel : 25 14 52 - 17 49 27
Abone : Yıllık 20 TL. 6 Aylık 10 TL.
Dış Ülkeler : Yıllık 50 TL.
Fiyatı : 1 TL.

ŞARK MATBAASI ANKARA — 1973

Sayın : ....

....

....